

M^m

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 76 • ŞUBAT 2 0 0 3

FİYATI:2.500.000.-TL.

- *Bütçenin üçte biri açık*
- *Denetim beyanname verirken başlayacak*
- *ABD'den ikinci vergi indirimi*
- *Emeklilik fonları eridi*
- *Ekonominin yumuşak karnı faiz*

Ekonomik Rapor

Sahibi

Mustafa ÖZYÜREK

Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Barış TOPRAK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır

Adres

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmob.org.tr
e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Ziraat Matbaası
(0.312) 384 73 44

Dergide yayımlanan yazıların yayın hakkı
Bilanço Dergisi'ne aittir.
Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

Vergi affı

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen 4792 Sayılı Vergi Barışı Kanunu, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından veto edildi. Ancak düzenleme önümüzdeki günlerde yine TBMM'de kabul edilerek tekrar Cumhurbaşkanının onayına sunulacak. Cumhurbaşkanı da yasayı imzalayacak. Ancak Cumhurbaşkanının büyük olasılıkla yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurması bekleniyor.

Cumhurbaşkanı Sezer, veto gerekçesinde 1980-2000 yıllarında 11 kez af yasası çıkarıldığını ve iki yılda bir vergi affına başvurulması nedeniyle bu durumun gelenekselleştiğini belirterek, vergi aflarının vergi suçlarının işlenmesini özendirdiğini ve vergi cezalarının caydırıcı etkisini azalttığını belirtti. Ayrıca yapılan düzenlemeyi af niteliğinde bulan Sezer, düzenlemenin TBMM'nin üye tamsayısının beşte üçü çoğunlukla karara bağlanmasını istedi.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, düzenlemenin aynen TBMM'den geçirilerek Cumhurbaşkanının onayına sunulacağını açıkladı. Cumhurbaşkanı düzenlemeyi imzalamak mecburiyetinde olduğundan Anayasa Mahkemesi'ne iptali için başvurabilir. Anayasa Mahkemesi 3787 Sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Tahsilatını Hızlandırılması ve Matrah Artırımı Hakkındaki Kanun'a ilişkin verdiği kararın bir benzerini bu düzenleme için verebilir.

Ancak düzenleme yürürlüğe girip uygulanacağından ve Anayasa Mahkemesi kararları geriye doğru işlemeyeceği için vergi barışı ya da vergi affı gerçekleşmiş olacak. Son zamanlarda sıkça tartışılan Anayasa Mahkemesi'nin kararının da bir anlamı olmayacak.

Ekonomide yine hareketli bir dönemi hep birlikte yaşıyoruz. Olası Irak savaşı, bunun ekonomiye etkileri, 2003 bütçesi, IMF ile ilişkiler önümüzdeki günlerde ekonomi gündeminin ana başlıklarını oluşturacak.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Sekreter

Devlet kemer sıkacak

2003 yılı programı ve mali yılı bütçesi ile devlet kemer sıkacak. Kamuya taşıt alınmayacak, gerçekleşme oranı yüzde 75'in altında hizmet binalarına ödenek ayrılmayacak.

2003 yılı sonu itibariyle tüketici fiyatları endeksindeki artışın yüzde 20, GSMH deflatörünün yüzde 24,4 ve GSMH büyümesinin yüzde 5 olması hedeflendi. Gösterge niteliğindeki kur ise 1 ABD doları için ortalama 1.752.000.TL. olarak kabul edildi.

2003 yılı içinde öncelik verilecek kamu yatırımları 2003 yılı içinde tamamlanarak ekonomiye kazandırılacak projeler, uygulanmasında önemli fiziki gerçekleşme sağlanmış öncelikli projeler, yatırım programında yer alıp dış finansmanı sağlanarak önemli fiziki gerçekleşme sağlanmış öncelikli projeler, başlatılmış bulunan diğer projelerle bağlantılı veya eş zamanlı olarak yürütülmesi ve tamamlanması gereken öncelikli projeler, afetlerin önlenmesi ve afet hasarlarının telafisine yönelik projelere ağırlık verilecek.

2003 yılı için projelerin ortalama

tamamlanma süresinin azaltılması hedeflendi. Önceliğini ve yapılabilirliğini yitirmiş projeler belirlenerek ihmal edilebilir bir ödenek seviyesi ile durdurulacak veya yavaşlatılacak. Eğitim, sağlık, teknolojik araştırma projeleri ve öncelikli bazı karayolu projeleri ile acil ve çok zorunlu haller dışında gerçekleştirilmesi bir yıldan fazla sürecek yeni projeler yatırım programına alınmayacak.

2003 yılında fiziki gerçekleşme oranı yüzde 75'in altında olan kamu hizmet binaları (afet hasarlarının giderilmesine ilişkin olanlar hariç) ihmal edilebilir düzeyde ödenek tahsisi yoluyla en az iki yıl süreyle durdurulacak. 2003 yılı ödenek tahsislerinde önemli oranda fiziki gerçekleşmesi bulunan kamu hizmet binalarına öncelik verilecek. Çok zorunlu haller dışında mevcut kamu hizmet binalarına büyük bakım ve onarımlar için ödenek tahsis edilecek. Ambulans, itfaiye aracı gi-

bi sağlık, savunma ve güvenlik açısından özel nitelikli taşıtlar dışında taşıt alımı yapılmayacak. Bu tür özel nitelikli taşıtlar haricindeki araç alımları iki yıl süreyle durduruldu.

Lojman, memur evi, kamp, kreş, misafirhane ve benzeri yeni sosyal tesis yatırımı yapılmayacak. Yatırım programında devam eden bu nitelikli projeler iz ödenek ile durdurulacak.

Çok zorunlu haller dışında yeni dış kredili proje alınmayacak. Yatırımları hızlandırma ödeneğinden 2003 yılı yatırım programında yer alan projelere yıl içinde kullanılabilir ek ödenek tutarı proje bazında 5 trilyon TL'yi geçmeyecek. Bağımsız düzenleyici ve denetleyici kurullarda hizmet binası, sosyal tesis, taşıt, makina gibi alımları ancak DPTMüsteşarlığı'nın izni ile gerçekleştirebilecekler.

Bütçenin üçte biri açık

2003 yılı bütçe büyüklüğü 148.3 katrilyon lira olarak hedeflendi. Bütçe 82.7 katrilyon liralık vergi geliri beklenirken, toplam gelir 98.6 katrilyon lira olarak hesaplandı. Böylece bütçe açığı 49.8 katrilyon lira olarak belirlendi.

2003 yılı için, ekonomik büyüme yüzde 5, fert başına düşen gayri safi milli hasıla 2 bin 856 dolar, yıl sonu toptan eşya fiyatları endeksi 17,4, tüketici fiyatları endeksi 20 ve deflatör 24.4 olarak hedeflendi. Makro ekonomik büyüklüklere temel teşkil eden GSMH 2003 yılı için 354.575 katrilyon öngörüldü.

203'ü ara proje ve 370'i alt proje olmak üzere toplam 600 proje 2003 yatırım programından çıkarıldı. 2003 yılı yatırım programında 4 bin 414 proje kaldı. Toplam 166,7 katrilyon lira tutarında projenin bulunduğu programdan yaklaşık 5 katrilyon liralık projenin çıkarılmasıyla toplam proje tutarı 161,7 katrilyon liraya inecek. Çıkarılan projeler 4 bin 414 projede stokun yüzde 5'ine denk geliyor.

148.3 katrilyon liralık bütçenin üçte biri açık. Bütçe açığı 49.8 katrilyon lira olarak belirlendi. 2003 yılı bütçesinden 82.7 katrilyon liralık vergi geliri bekleniyor. Toplam gelir ise 98.6 katrilyon lira olarak hedeflendi.

Yüksek Planlama Kurulu'nda, personel harcamaları 29.6 katrilyon lira, yatırım harcamaları 9.1 katrilyon lira, transfer harcamaları da 100 katrilyon lira olarak planlandı. Bütçenin en önemli ve büyük kalemini oluşturan faiz harcamaları 65.4 katrilyon lira olarak öngörüldü. Sosyal

güvenlik harcamaları ise 15 katrilyon lira olarak belirlendi. Vergi iadesi ise 6.6 katrilyon lira olarak saptandı. Diğer cari harcamalara 9.4 katrilyon lira ayrıldı.

2003 yılı bütçesini en çok zorlayan kalemlerden birisi faiz dışı fazla oldu. 2002 yılında GSMH'nin yüzde 6.5'i olarak hedeflenen faiz dışı fazla rakamı gerçekleşmemiş ve hedefin altında kalmıştı. IMF ve finans çevreleri için en önemli kriterlerden biri olarak görülen faiz dışı fazla rakamı adeta bu çevrelerde mesaj niteliği taşıyor. Üzerinde en çok durulan ve geçen yıl hedefin altında kaldığı için programa güveni gösterme açısından bu yıl yüzde 6.5 hedefinin üzerinde faiz dışı fazla sağlanması planlandı. Yüksek faiz dışı fazla verilmesi kamu borç stokunun gayri safi milli hasılaya olan oran-

nın aşağıya çekilmesi için de kritik öneme sahip. 2003 yılı konsolide bütçesi için faiz dışı fazla 19.7 katrilyon lira olarak belirlendi. 15.5 katrilyon lira olarak belirlenen faiz dışı fazla bütçede bazı ödeneklerin serbest bırakılmaması sonucu 19.7 katrilyon lira olarak gerçekleşecek. Hedeflenen faiz dışı fazlaya ulaşması konusunda daha önce KİT'lerden gayri safi milli hasılanın yüzde 1'i oranında beklenen katkı ise yüzde 1.2'ye yükseltildi.

Yüksek borç stokundan kurtulmak için hedefinde üzerinde yer alan faiz dışı fazla bütçenin en tartışmalı bölümünü oluşturuyor. 2003 bütçesi Nisan'da yürürlüğe girecek. 2003 bütçesinde yine kemer sıkılacak ve ödenek üstü harcamalara izin verilmeyecek.

2003 Yılı Konsolide Bütçe Büyüklükleri (Katrilyon TL)			
Gelirler		148.3	
Persodnel		29.6	
Yatırım	9.1		
Transfer		100.2	
Faiz		65	
Sosyal Güvenlik		15	
Gelirler			98.6
Vergi			82.7
Diğer			15.9
Bütçe açığı-49.8			
Faiz dışı fazla	19.7		

Vergi Barışından 2.4 katrilyon tahsilat bekleniyor

Maliye Bakanlığı tarafından 180 bin ihtilaflı dosyanın çözümü için hazırlanan ve 10 katrilyon liralık vergi borcunun kısmen tahsil edilmesini hedefleyen Vergi Barışı yasası ile Maliye Bakanlığı 2.4 katrilyon liralık tahsilat hedefliyor.

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdür Vekili Osman Arıoğlu, TBMM'de kabul edilen vergi barışı yasası ile 2.4 katrilyon liralık vergi alacağı tahsil edileceğini açıkladı. Arıoğlu, ekonomi muhabirleriyle vergi barışı kanununu tanıtmak için düzenlediği sohbet toplantısında, 10 katrilyon liralık vergi alacağının yarısının vergi affından oluştuğunu söyledi.

Vergi Barışı Kanununun içeriği ve uygulaması ile ilgili olarak Arıoğlu'nun verdiği bilgi ise şöyle;

Vergi Barışı Kanununun Kapsamı

Alacağın mahiyeti:

Vergi usul kanunu kapsamına giren vergi, resim, harçlar, fon payı ve bunlara ait vergi cezaları, gecikme zammı, gecikme faizi

Eğitime katkı payı

Ecrimisiller ve buna bağlı gecikme zamları

6183 sayılı kanun kapsamına giren bazı alacaklar

Gümrük Vergisi, para cezaları, gecikme zamları

Dönemi

31 Ağustos 2002 tarihinden önceki dönemler, beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannameler

2002 yılına ilişkin 31 Ağustos 2002 tarihinden önce tahakkuk eden yıllık harçlar, emlak vergisi, çevre temizlik vergisi, motorlu taşıtlar vergisi vb.

Kesinleşmiş kamu alacakları

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenmemiş olan Vergi aslının tamamının,

Gecikme zammı, gecikme faizi yerine vergi aslına D.İ.E.'nin her ay için belirlediği aylık TEFE oranı kullanılarak bulunacak tutarın,

İlk taksit Şubat 2003 ayında başlamak üzere 2'ser aylık devrelerde 9 eşit taksitte,

Ödenmesi halinde gecikme zammı, gecikme faizi ile vergi cezalarının ve vergi cezalarına uygulanan gecikme zamlarının tamamının tahsilinden vazgeçil mektedir.

Kesinleşmemiş veya dava safhasında bulunan kamu alacakları

Vergi mahkemesinde devam eden davalarda;

Vergi aslının yüzde 50'sinin,

Gecikme zammı, gecikme faizinin yerine vergi aslına D.İ.E.'nün her ay için belirlediği aylık TEFE oranı kullanılarak bulunacak tutarın,

İlk taksit Şubat 2003 ayında başlamak üzere 2'şer aylık devrelerde 9 eşit taksitte, ödenmesi halinde

Vergi aslının yüzde 50'sinin,

Gecikme zammı, gecikme faizi, vergi cezaları ve bunlara uygulanan gecikme zamlarının tamamının, tahsilinden vazgeçilecektir.

Vergi mahkemesinin tasdik veya tadilen tasdik kararı verdiği davalarda;

Vergi aslının tamamının,

Gecikme zammı, gecikme faizi yerine vergi aslına D.İ.E'nün her ay için belirlediği aylık TEFE oranı kullanılarak bulunacak tutarın,

İlk taksit Şubat 2003 ayında başlamak üzere 2'şer aylık devrelerde 9 eşit taksitte, ödenmesi halinde

Gecikme zammı, gecikme faizi ile vergi cezalarının ve bunlara uygulanan gecikme zamlarının, tahsilinden vazgeçilecektir.

Vergi mahkemesinin terkin kararı verdiği davalarda;

Vergi aslının yüzde 20'sinin,

Gecikme zammı, gecikme faizi yerine vergi aslına D.İ.E'nün her ay için belirlediği aylık TEFE oranı kullanılarak bulunacak tutarın,

İlk taksit Şubat 2003 ayında başlamak üzere 2'şer aylık devrelerde 9 eşit taksitte, ödenmesi halinde

Vergi aslının yüzde 80'inin,

Gecikme zammı, gecikme faizi ile vergi cezalarının

ve bunlara uygulanan gecikme zamlarının tamamının tahsilinden vazgeçilecektir.

İnceleme ve tarhiyat safhasında bulunan vergiler

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlanılmış olan vergi incelemeleri takdir, tarh ve tahakkuk işlemlerine devam edilecektir.

Bu işlem sonucu

Vergi aslının yüzde 50'sinin,

Gecikme faizi yerine vergi aslına D.İ.E.'nün her ay için belirlediği aylık TEFE oranı kullanılarak bulunacak tutarın,

12 ayda 6 eşit taksitte ödenmesi halinde

Vergi aslının yüzde 50'sinin,

Gecikme faizinin ve vergi cezalarının tamamının, tahsilinden vazgeçilecektir.

Pişmanlıkla ya da kendiliğinden yapılan beyanlar

Şubat 2003 ayı sonuna kadar; pişmanlıkla beyan edilen

Vergi aslının tamamının,

Pişmanlık zammının yüzde 10'unun,

Kanun süresinden sonra kendiliğinden beyan edilen

Vergi aslının tamamının,

Gecikme faizi ve vergi cezalarının yüzde 20'sinin, 2'şer aylık devrelerde 6 eşit taksitte ödenmesi halinde

Pişmanlık zammının yüzde 90'ının,

Gecikme faizi ve vergi cezalarının yüzde yüzde 80'inin, tahsilinden vazgeçilmektedir.

Diğer ücret mükelleflerinin 2003 yılı vergilerini karnelerine kayıt ettirmeleri halinde daha önceki dönemler için vergi ve ceza aranılmayacaktır

Matrah artırımına ilişkin hükümler

Gelir ve Kurumlar Vergisinde matrah artırımı

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin;

Yıllık beyannamelerinde beyan ettikleri matrahlarını 1998 yılı için yüzde 30, 1999 yılı için yüzde 25, 2000 yılı için yüzde 20, 2001 yılı için yüzde 15 artırmaları,

Artırılan matrah üzerinden yüzde 30 oranında vergi ödemeleri halinde,

Bu yıllar ile ilgili vergi incelemesi yapılmayacaktır

Hiç beyanname vermeyen ya da zarar beyan eden

	<u>Gelir vergisi mükelleflerinin</u>	<u>Kurumlar Vergisi mükelleflerinin</u>
1998 yılı için	2.500.000.000	7.500.000.000
1999 yılı için	3.000.000.000	9.000.000.000
2000 yılı için	3.750.000.000	11.250.000.000
2001 yılı için	5.000.000.000	15.000.000.000

Asgari matrah beyan etmeleri zorunludur.

Gayrimenkul sermaye iradı mükellefleri bu tutarların 1/5'i oranında asgari beyanda bulunacaktır

Katma Değer Vergisi'nde artırım

Katma Değer Vergisi mükelleflerinin;

İlgili yıllarda her bir vergilendirme dönemi için verilmiş olan beyannamelerinde yer alan hesaplanan Katma Değer Vergileri'nin yıllık toplamı üzerinden 1998 yılı için yüzde 3, 1999 yılı için yüzde 2,5, 2000 yılı için yüzde 2, 2001 yılı için yüzde 1,5 oranında KDV ödemesi,

Koşuluyla Katma Değer Vergisi incelemesine tabi olmayacakları düzenlenmiştir.

Gelir (Stopaj) Vergisinde artırım

Gelir (Stopaj) vergisi mükelleflerinin;

İlgili yıllarda her bir vergilendirme dönemi için verilmiş olan beyannamelerinde yer alan ücret ödemelerine ilişkin gayrisafi tutarların yıllık toplamı üzerinden 1998 yılı için yüzde 5, 1999 yılı için yüzde 4, 2000 yılı için yüzde 3, 2001 yılı için yüzde 2 oranında gelir (stopaj) vergisini ödemesi,

Koşuluyla gelir (stopaj) vergisi incelemesine tabi olmayacakları düzenlenmiştir.

Matrah artırımına ilişkin or tak hükümler

Hesaplanan vergiler 9 eşit taksitte ödenecektir.

Ödenen vergiler gider kabul edilmeyecek, indirim, mahsup ve iade konusu yapılmayacaktır

Matrah artırımında bulunulması başlanılmış incelemelere engel teşkil etmeyecektir. Ancak, incelemeler kanunun yürürlüğe girdiği ayı izleyen 1 ay içinde tamamlanmadığı takdirde incelemeye devam edilmeyecektir.

Stok Beyanları

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin;

İşletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan,

Kayıtlarında yer aldığı halde işletmede mevcut olmayan,

Mallarını kayıtlarına intikal ettirmelerine imkan sağlanmıştır, bildirimde bulunma süresi 3 aydır.

Çeşitli hükümler

Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan, kasıtlı olmaksızın sahte belge kullanmak gibi fiilleri işleyenler hakkında hükmolunan cezalara ilişkin düzenlemeler yapılmıştır

Ecrimisiller ile bazı küçük alacaklar ve bunların FER'ilerine ilişkin düzenleme yapılmıştır

Gümrük Vergi ve Cezaları

Gümrük Kanununa göre;

Kesinleştiği halde kısmen ya da tamamen ödenmemiş olan,

Gümrük vergilerinin tamamının,

Para cezalarının, gecikme zammı veya faizlerinin yüzde 20'sinin,

İdari itiraz mercileri veya yargı organları nezdinde ihtilafli olan,

Gümrük vergilerinin tamamının,

Para cezalarının, gecikme zammı veya faizlerinin yüzde 30'unun,

2 ay içinde ödenmesi şartıyla

Para cezalarının, gecikme zammı veya faizlerinin kalan kısmının, tahsilinden vazgeçilecektir

Konteynerlerle ilgili gümrük sözleşmesine göre geçici ithal edilen konteynerlerden ithal talep harcı tahsil edilmeyecektir.

Denetim beyanname verirken başlayacak

Maliye Bakanlığı denetim uygulamalarında değişikliğe gidiyor. Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, mükelleflerin sektörel denetim ve beyanname verirken bir ön revizyona tabi tutulacaklarını açıkladı.

Maliye Bakanlığı Vergi Barışı adıyla gerçekleştirdiği af düzenlemesinden sonra vergi idaresinde ve vergi yasalarında düzenleme yapmayı hedefliyor. Maliye Bakanlığı denetime ilişkin, sektörel denetim ve beyannameelerde ön revizyon getirecek. Çalışmaları devam eden enflasyon muhasebesi yasa tasarısı TBMM'ne sevk edilecek.

Ön revizyon mu ? Örtülü hayat standardı mı?

Mükellefler beyannamelelerini vergi dairelerine teslim etmeden önce burada yeteri kadar matrah beyan edip etmedikleri incelenecek. Bulunulan bölgeye

ve yaşam koşullarına göre yapılacak takdirle beyanın ne kadar olması gerektiği saptaması yapılacak. Belirlenen rakamlar beyannameye yer alırsa, beyanname kabul edilecek. Belirlenen rakamların altında kalan beyannameelerde ise mükellefler ikna yöntemiyle beyanlarını artırma ya ikna edilecekler. Yeni beyanname düzenlemesi istenecek. Bu gerçekleşmediği takdirde öncelikli olarak incelemeye alınması sağlanacak.

Vergi Usul Kanunu'na göre posta yolu ile gönderilecek beyannameleleri vergi daireleri kabul etmek zorundalar. Ayrıca elektronik ortamda beyanname

kabulünü hedefleyen Maliye Bakanlığının bu uygulamayı elektronik ortamda nasıl gerçekleştireceği ise ayrı tartışma konusu oldu.

Bazı maliye yetkilileri böylesi bir uygulamayı ön denetim olarak görmek gerektiğini belirtirken, bazıları ise örtülü hayat standardı olarak kabul ediyor. Kaldırılan hayat standardı, geçici bir süre için tekrar uygulanmış, son olarak TBMM'de kabul görmeyerek yürürlükten kalkmıştı.

Sektörel Denetim

Maliye Bakanlığı sektörel denetim uygulamasına ağırlık vere

cek. Geçmiş dönemlerde benzin istasyonları ve kredi kartları üzerinden yapılan sektörel denetimden farklı olarak, denetim elemanları sektörel gruplara ayrılacak. Oluşturulan her grup ayrı bir sektörü denetlemekle görevlendirilecek. Görev aldıkları sektör üzerinde uzmanlaşmaları sağlanacak olan denetim elemanlarının, denetimlerde ve denetim görevini yerine getirirken daha başarılı olacakları savunuluyor.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, sektörel vergi denetimi ile yüzde 2 civarında olan vergi denetimlerini artırmayı ve vergi kaçığını azaltmayı planladıklarını açıkladı. Türkiye’de vergi denetiminin düşük bulunduğuna dikkat çeken Unakıtan, **"Bu oran ABD’de yüzde 1, aslolan denetim yüzdesinden ziyade etkinliktir ve bu etkinliği sağlayacağız. Kayıtlı ekonomiye geçmek için her türlü düzenlemeyi yapacağız. Yüzde 5’lik bir kayıtdışılığın kayda alınması durumunda 4 katril-**

yon liralık gelir sağlanacaktır" Gelirler Genel Müdür Vekili Osman Arıoğlu, bütün sektörleri izleye bilen bir sistem kurmayı hedeflediklerini, **"sektörleri izleyeceğiz ve risk alanları tespit edeceğiz. Bütün sektörleri izleyebilen ve bilgisayar ortamında çapraz sapmaları takip eden bir sistem kuracağız"**

Yeni düzenlemeler

Maliye Bakanlığı, önümüzdeki günlerde öncelikli olarak 2003 bütçesini yasalaştırdıktan sonra, çalışmaları devam eden Mali Yönetim ve Kontrol yasa tasarısını TBMM’ye sevk edecek. Bu düzenleme performans kontro-

lünü ve 3 yıllık bütçe yapma imkanını sağlayacak. Enflasyon Muhasebesi ve bazı teşvikler getirmesi planlanan bir düzenleme ile vergide adaletsizliklerin giderilmesi hedeflenecek. Vergisini zamanında ve tam olarak ödeyene indirim getirilecek. Maliye Bakanı, eldeki sermayenin kaçtığını ve bunu önlemek için önlemler alacaklarını açıkladı. Bu önlemlerden birisi ola-

rak Ar-Ge faaliyetlerinin masraf olarak kabul edileceğini

söyledi.

Gelirler Genel Müdür Vekili Osman Arıoğlu, Vergi Barışı düzenlemesiyle ön temizlik yapmayı hedeflediklerini, bundan sonraki dönemde ise hem vergi idaresinde, hem vergi yasalarında düzenlemeler yapacaklarını açıkladı. Arıoğlu, **"Bundan sonra yapacağımız düzenlemede özellikle enflasyon muhasebesini getirdiğimiz takdirde mükelleflerin mazeretleri kalmayacaktır. Etkin idare hedefine dönük çalışmalar ikinci aşamayı oluşturacak."** dedi.

ABD'de ikinci vergi indirimi

Eleştirmenlere göre George W. Bush uzunca bir süredir durgunluktan kurtulamayan A.B.D. ekonomisinin canlandırılması üzerinde önemle durduğunu göstermek ve bu şekilde hızlı bir büyüme gerçekleştirme - yen babası ile aynı kaderi paylaşmamak için bu yola başvuruyor.

Ocak ayının 7'sinde Başkan Bush artık Cumhuriyetçilerin çoğunluğa sahip oldukları Kongreye hiç kimsenin beklemediği bir boyutta, bir ekonomiyi canlandırma paketi tasarısı sundu. Teklifin esasını, aşağı yukarı 2001 yılındaki de vasa vergi indiriminin yarısı kadar büyüklükte, ancak danışmanlarının kendisine önerdiğinin iki katı boyutunda ve önümüzdeki on yıllık bir dönem boyunca toplamı 670 milyar Dolara ulaşan bir vergi indirimi oluşturuyor.

Ekonomik paketin başlıca üç hedefi bulunuyor; tüketim harcamalarının canlandırılması, yatırım harcamalarının arttırılması ve işsizlere yardım sağlanması. Bu hedefler anılan planın "Büyüme ve İş Planı" şeklindeki başlığından

da anlaşılabilir. Teklifin aynen yasalaşması halinde bu yıl ve önümüzdeki yıl ekonomiye, A.B.D. GSYİH'sının yaklaşık yüzde birine tekabül eden 100 milyar Doların ekonomiye enjekte edilmesi, akıtılması sağlanmış olacak. Önümüzdeki on yıllık dönemin geri kalan bölümünde ise ekonomiye sağlanan kaynak bu yüzde birin üçte biri kadarı olacak. Beyaz Saray vergi indirimi paketinin A.B.D.nde ekonomik büyüme hızını bu yıl yüzde 0.03 ve gelecek yıl da yüzde 1.1 oranında arttıracığı görüşünü ileri sürüyorlar. Özel kesimdeki ekonomistler ise bu rakamların daha küçük düzeyde ve sırasıyla 0.2 ve 0.8 puan olarak gerçekleşeceğini söylüyorlar.⁽¹⁾

Sözkonusu hedeflere ulaşılmasını

sağlamak üzere tasarı 2001'de yasalaşan vergi indirimi paketinde öngörülen ve önümüzdeki birkaç yıla yayılan vergi indirimlerinin hızlandırılmasını ve 2004 ile 2006 yıllarında yürürlüğe konulması kararlaştırılmış olan marjinal gelir vergisi haddi indirimlerinin Ocak 2003'e çekilmesini öngörüyor. Örneğin en yüksek marjinal gelir vergisi haddi bugünkü yüzde 38.6 oranından hemen yüzde 35'e çekilecek. Çocuk başına vergi matrahı indirimi ise bugünkü 600 Dolar düzeyinden daha evvelce kararlaştırıldığı gibi on yıllık bir sürede değil de hemen 1000 Dolara yükseltilecek. Evlenmeden birlikte yaşayanlara değil de bazı evli çiftlere uygulanmakta olan evlilik vergisi de 2009 yılında değil şimdi indirilecek.

(1) (1) The Wall Street Journal Europe, 8 Ocak 2003.

Başkan Bush'un Kongreye Teklif Ettiği "Ekonomik Büyüme ve İş (Alanı Açma)" Tasarısının Parasal Boyutu ⁽²⁾ (Milyar Dolar olarak)		
	2003*	On Yıl Boyunca
Gelir Vergisi Tarife İndirimlerinin 2003 Yılına Çekilmesi	29	64
Temettülerin Bireysel Bazda % 100 oranında Vergilendirme Dışı Bırakılması	20	364
Evlilik Vergisinin Kaldırılma Sürecinin Hızlandırılması	19	58
Çocuk Başına Matrah İndirimi uygulamasının Hızlandırılması	16	91
% 10'luk Gelir Vergisi Diliminin Genişletilmesinin Hızlandırılması	5	48
Küçük İşletme Harcama Limitlerinin 75 000 Dolara Yükseltilmesi	2	16
Seçenekli Asgari Vergide Ayarlama	8	29
Toplam	98	67
* Takvim Yılı		

Başkan Bush Kongreye teklif edilen bu ekonomik paketten 92 milyon A.B.D.vatandaşının istifade edeceğini ileri sürüyor.

Vergi indiriminin ana bileşenini – gelecek on yıllık dönemde yaklaşık 364 milyar Dolar – yatırım harcamalarının arttırılmasını öngören bir reform oluşturuyor; temettüler üzerindeki çifte vergilemenin kaldırılması. Halihazırda çoğu şirketin gelirleri üzerinden iki kez vergi alınıyor; ilki şirket kar ettiğinde, ikincisi ise pay sahipleri temettü geliri aldıklarında. Başkan Bush artık yatırımcılara daha adil davranma zamanının geldiğini söylüyor. Yaklaşık 35 milyon Amerikan ailesi vergiye tabi temettü geliri elde ediyor ve dolayısıyla bu yasa teklifinden yarar sağlayacaklar arasında bulunuyorlar. Bu temettü gelirlerinin yarısından fazlası halen 65 yaş ve daha yukarı yaşlardaki Amerikalılara gidiyor. Temettü

üzerindeki verginin kaldırılması hisse senedi fiyatlarını fırlatacak, bu ise dolaylı olarak özel tüketim harcamalarını arttıracak, yatırım harcamalarını özendirilecek ve şirket yönetişimine katkıda bulunacak. Plan ayrıca, küçük işletmelerin gider olarak indirim tabi tutabilecekleri makine- teçhizat harcamaları tavanını da 75 000 Dolara yükseltmek suretiyle yatırımların arttırılmasını, özendirilmesini amaçlıyor. "Büyüme ve İş Planı"nın bir üçüncü hedefi de işsizlere yardım sağlanması. Başkan Bush işsizlik sigortası sisteminden aldıkları yardımların süresi 28 Aralık'ta dolan yaklaşık 800 000 işsiz için, bu yardımların bir süre daha verilmesini öngören bir Yasayı yeni imzaladı. Planla getirilen yeni uygulamayla, Eyaletler kanalıyla, iş bulmakta zorlanan kişiler için 3 000 Dolarlık "yeni iş bulma hesabı" açılması amacıyla yaklaşık 3.6 milyar Dolar harcanması öngörülüyor.

Hernekadar bazı muhafazakar çevreler, bu paketin büyümeyi destekleyecek ve temettüler üzerindeki vergilerin kaldırılmasının da bir vergi reformu süreci başlatacak olması gibi nedenlerle tasarını memnuniyetle karşılıyor ise de, Demokratlar bunun zenginler için örtülü bir hediye olduğunu ve ekonomiyi canlandırmak için fazla bir etkisi olmayacağını ve ayrıca da maliyetinin çok yüksek olduğunu ileri sürüyorlar.

Başkan Bush bu paketin orta gelir grubundaki Amerikalılara yarar sağlayacağını söylüyorsa da gerçekte bu tür vergi indirimlerinden en çok zengin kesimler istifade ediyorlar. Urban ve Brookings Enstitüleri tarafından yapılan bir analiz yapılan vergi indirimlerinin yüzde 59'unu en zengin yüzde 10 içinde yer alan Amerikan vatandaşlarının alacağını, buna karşılık alt gelir gruplarında bulunan yüzde 60'lık nüfusun bu indirimlerin sadece yüzde

(2) The Economist, 11-17 Ocak 2003.

8'ini elde edeceğini gösteriyor. Bush temettü gelirlerinin yarısının yaşlı Amerikalılarca kazanılmakta olduğunu söylüyor ama bu temettü gelirlerinin Amerikalı zengin yaşlılara gittiğini söylemiyor.

Paketin ekonomiyi canlandırıcı etkisi ise daha zayıf gözüküyor zira tasarı yasalırsa bu şekilde gelecek yıl ekonomiye aktarılacak tutar sadece 100 milyar Dolar kadar olacak ve bu paranın büyük kısmı da fakir kesimlere göre ilave gelirlerinin çok daha azını tüketime yönlendirecek olan zenginlere gidecek.

Bu olumsuz değerlendirmelere karşılık tasarıyı savunanlarca aşağıdaki görüşler ortaya konuluyor; Aşağı gelir dilimlerindeki ve evli çiftler üzerindeki vergilerin indirilmesi ile seçenekli asgari vergi üzerindeki değişiklikler ayrıca çocuk başına 400 Dolarlık vergi matrah indirimi, birlikte düşünüldüğünde, önümüzdeki iki yıl boyunca, paketin sağlayacağı vergi yükü indiriminin yüzde 40'ını oluşturuyor. Bu tutar küçük işletmelere ve işsizlere sağlanan yardımlarla ve temettü vergilerinin kaldırılmasıyla

orta ve üst-orta gelir gruplarına sağlanacak ek gelirlerle birleştirildiğinde tüketicilerin harcanabilir gelirlerinde meydana gelecek 80 milyar Dolarlık bir artışa denk geliyor. İkinci olarak temettüler üzerindeki çifte vergilemenin kaldırılması uzun dönemli ekono-

mik büyümenin sağlanması açısından büyük önem taşıyor. Zira halen yüzde 35 olan Kurumlar vergisi ile temettüler üzerindeki en yüksek bireysel vergi haddi olan yüzde 38.6 birlikte mütalaa edildiğinde bu, Hükümetin bir şirket tarafından kazanılan ve temettü olarak dağıtılan bir Doların 60 sentini vergi olarak alabileceği anlamını taşıyor⁽³⁾

Tasarıyı savunanlara göre bu teklifin zenginleri ihya ettiği, onları koruduğu savı da yanlış; zira önerilen vergi indirimleri ödenen vergilerle neredeyse tam aynı oranda, bugünkü mevzuata göre yılda 200 000 Doların üstünde kazanan ve cari vergi hadlerine göre gelir vergisinin

üzde 45'ini ödemekte olan aileler vergi indiriminin yüzde 40'ını ek gelir olarak alacaklar, buna karşılık 100 000 Doların altında yıllık geliri olan ve bu yıl toplam gelir vergisinin yüzde 28'ini ödemiş olan aileler, yeni tasarı ile getirilen vergi avantajının yüzde 34'üne sahip olacaklar.

Bush taraftarlarına göre, paketin içeriği ve boyutu, 90'lı yıllarda akıldışı şekilde oluşan hisse senedi piyasası balonunun özel tasarrufları azaltması ve şirket borçlarını yükseltmesi sonucunu doğurduğu bir mali piyasa çöküntüsünün onarılması için ekonominin duyduğu ihtiyaca etkin bir cevap oluşturuyor. Çöküntünün getirdiği hasarın onarılması Amerikan ailelerinin gelirlerinde, onların bugünkü tüketimlerini sürdürbilmeleri ve banka mevduat bakiyelerini yeterli düzeye getirebilmelerine olanak verecek bir yeterli artışın sağlanmasını gerektiriyor.

(3) The New York Times, 10 Ocak 2003.

Emeklilik Fonlarının toplam varlıkları 1.4 trilyon dolar eridi

Menkul kıymet piyasalarında son üç yıldır yaşanan olumsuzluklar emeklilik sandıklarının varlıklarında 1997 yılından buyana meydana gelen artışları tümüyle eriterek, bunların varlıklarının 2.7 trilyon Dolar eksilmesi sonucunu doğururken bazı emeklilik fonu kuruluşlarını da iflasın eşiğine getirdi.⁽¹⁾

Uluslararası yatırım danışmanlık kuruluşu Watson Wyatt tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanmış olan ve son on yıllık dönemi kapsayan bir çalışma, çalışanlara emeklilik dönemlerinde gelir sağlama amacıyla kurulmuş olan faaliyet halindeki emeklilik fonlarının varlıklarının sadece 2002 yılında 1.4 trilyon Dolar değer kaybına uğradığını ortaya koymuştur.

FTSE 100 (Financial Times hisse senetleri listesindeki ilk 100 firma) deki firmaların yarısından çoğuna bu şirketlerin kendi emeklilik fonları konusunda danışmanlık hizmeti sunmakta olan Watson Wyatt'ın yatırım bölümünün başkanı olan Roger Urwin, emeklilik fonlarının ge-

çen yıl maruz kaldıkları bilanço kayıplarının, 1970'li yılların ortalarında karşılaşılandan da daha büyük boyutta, bugüne kadar karşılaşılanların en kötüsü olduğunu açıklamıştır Urwin, hisse senedi

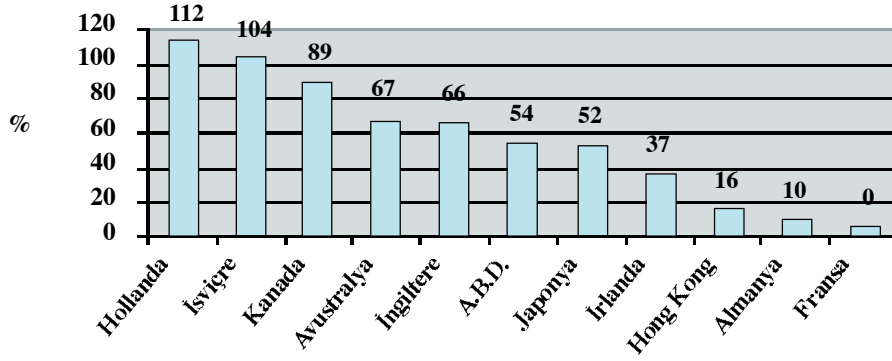

fiyatlarındaki düşüş, faizlerin gerilemesi nedeniyle emeklilik fonlarının yükümlülüklerini oluşturan bonoların fiyatlarındaki artışla birlikte, emeklilik fonlarının bilançolarında küresel düzeyde, 2.5 trilyon Dolar düzeyinde bir açığın meydana gelmesine yol açmış olduğuna önemle dikkat çekmiştir. Bu değer kaybı yüzde 20'den büyük oranda bir erimeye tekabül etmektedir.

Araştırma dünya genelinde emeklilik fonları sektörünün, yüzde 11 oranında bir değer kaybıyla, varlıklarında son on yıllık dönemde meydana gelen en büyük düşüşü yaşadığını ortaya koymuştur. Varlıklardaki değer kaybı 2001 yılında yüzde 7 ve 2000 yılında da yüzde 3 düzeyinde gerçekleşmişti.

(1) Financial Times Fund Management, 13 Ocak 2003.

2002 Yılı İtibariyle emeklilik Fonları Varlıklarının
GSYİH'ya % oranı

Daha önceki dönemde küresel emeklilik fonları toplamı 13 485 milyar Dolar ile en üst düzeyine ulaştığı 1999 yılına kadar sürekli bir artış göstermişti. 1992 yılındaki 6 161 milyar Dolar düzeyine göre iki katından fazla bir artış göstererek 1999 yılında tavan değerine ulaşan emeklilik fonları toplamı daha sonraki yıllarda değer yitirmeye başladı ve geçtiğimiz yılın sonu itibariyle 10 800 milyar Dolar seviyesine geriledi.

Yukarıdaki grafikten görüleceği üzere bazı ülkelerde emeklilik fonu varlıkları çok yetersiz düzeyde bulunuyor ve bu ülkelerde, yaşlanan ve emekliliklerine hak kazanan nüfus kesimlerine öngörülen yaşlılık aylığı ve diğer yardımların yapılabilmesi, önemli bir problem olarak hükümetlerin karşısında duruyor. Örneğin birikmiş emeklilik fonu varlıklarının GSYİH'ya oranı Fransa'da sadece yüzde 6, Almanya'da ise yüzde 10 düzeyinde bulunuyor. Bu alanda Hong Kong ve İrlanda

da sorunlu ülkeler arasında yer alıyor. Sadece Hollanda ve İsviçre'de fon varlıkları GSYİH'dan daha yüksek bir değer taşıyor.

New York ve Nasdaq Borsalarındaki değer kayıpları ve önemli şirket iflasları nedeniyle geçen yıl A:B.D.nde emeklilik fonu toplam varlıklarındaki erime 900 milyar Dolara ulaştı ancak yine de yaklaşık 6 trilyon Dolar değerindeki emeklilik fonu varlıklarıyla A.B.D., yüzde 56 oranı ile küresel fon varlıklarının en büyük payına sahip bulunuyor.

Urwin dünyada emeklilik sisteminde yeni yeni ortaya çıkmaya başlayan bir diğer önemli gelişmeye daha dikkat çekiyor. Artık şirketler çok yoğun biçimde, çalışanlarına sağlamış oldukları kendi geleneksel emeklilik sistemlerini bırakarak emekli olanlara karşı daha az cömert olan "tanımlanmış katkı" sistemine geçiyorlar. Tanımlanmış katkı sisteminin, çalışanların herbirisi için emekli-

liklerinde yeterli güvenceyi sağlayıp, sağlayamayacağı konusunda ciddi kaygı duyuluyor. Artık firmalar daha evvelce çalışanlarına sağlamış oldukları geleneksel emeklilik sistemlerine, işe yeni başlayan mensuplarını dahil etmekten kaçınıyorlar. Bu şirketler arasında Marks and Spencer, British Airways, Abbey National, Dixons ve WH Smith gibi firmalar da bulunuyor. Geçen sene 80'in üstünde firma bazında geleneksel emeklilik sistemi, işe yeni başlayan çalışanlara kapatıldı.

Emeklilikte gelir ve sosyal yardım güvencesinin bazı gelişmiş batı ülkelerinde yaygın olarak görüldüğü gibi şirketlerce sağlanması durumunda, özellikle emeklilik fonlarının ilgili şirket hisselerine yatırılması durumunda, şirketin uzun dönemli yaşayabilirliği ve karlılığı şirket emeklileri için büyük önem taşımaktadır. Sosyal güvende bu tür örgütlenme ülkemizde bazı özel ban-

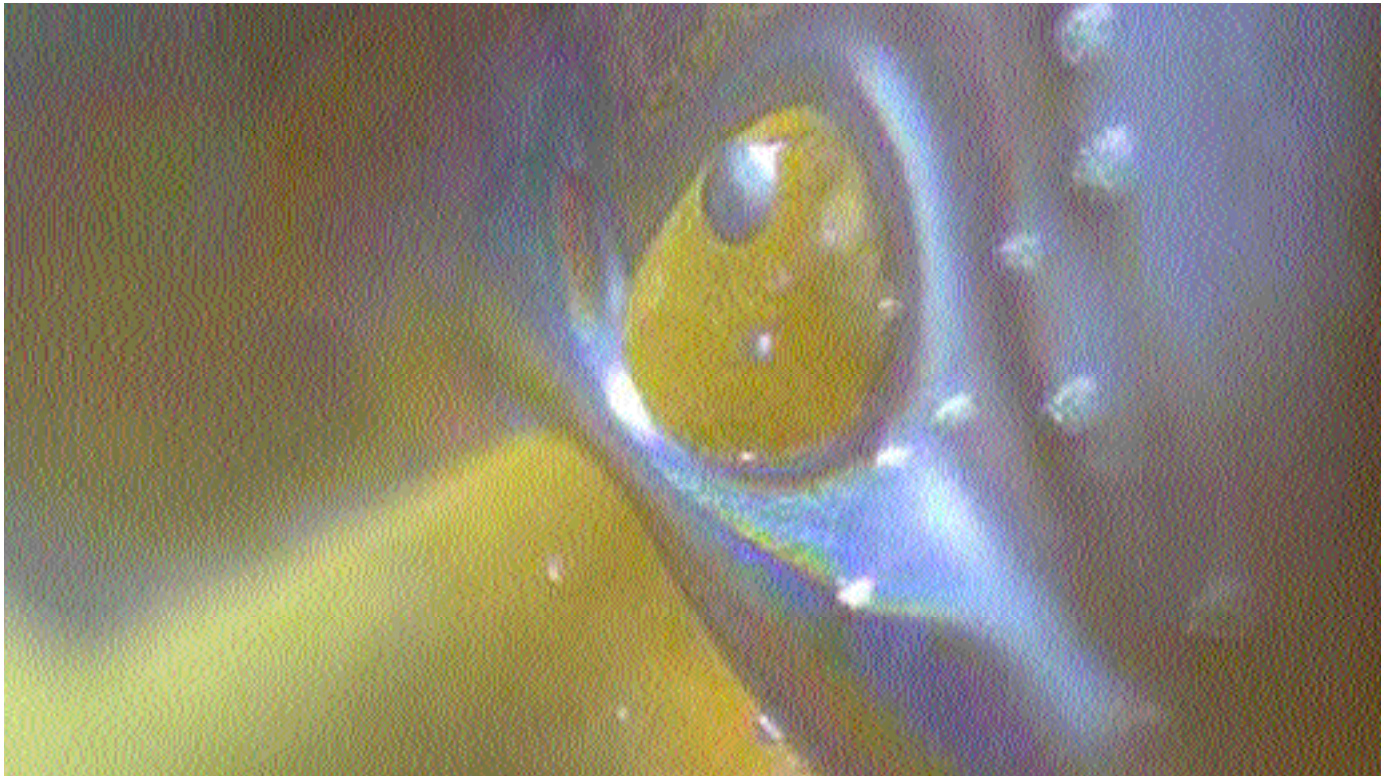
kalarca 'personel munzam sandıkları' (506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar) adı altında uygulanmaya gelmiştir. Bununla beraber bankanın iflası veya tasfiyeye tabi tutulması halinde munzam sandıklardan emekli maaşı almakta olan ilgili banka emeklilerinin SSK kapsamına alınmasıyla, bu kimselerin daha fazla mağdur olmalarının önüne geçilmiştir.

Sosyal güvenlik sisteminde uygulamada olan bir diğer örgütlenme türü sigorta şirketlerince sağlanan 'bireysel emeklilik sistemi'dir. Tümüyle gönüllü katılımın esas olduğu ve aralarında "hizmet, çalışan ve işveren" ilişkisi bulunmayan kişi ve kuruluşların oluşturduğu bireysel emeklilik sisteminin ülkemizde özendirilmesi yolunda 2001 yılında önemli yasal düzenlemeler yapılmıştır.

10.07.2001 tarih ve 24458 sayılı Resmi gazetede yayınlanmış olan 4697 sayılı "Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile kamu sosyal güvenlik sistemine (Emekli Sandığı, SSK, Bağ-Kur) ilave olarak, bireylere emeklilik dönemlerinde ek gelir sağlamak üzere, bireysel emeklilik sistemi kurulması ve bu sisteme katılımın özendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu ve Damga Vergisi Kanunu'nda bazı değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliklerle; bireysel emeklilik sistemine katılımcılar tarafından ödenecek katkı paylarının, bu kişilerin gelir vergisi matrahlarının tespitinde belirli sınırlar içinde indirim konusu yapılması, emeklilik döneminde elde edilecek gelirlerin belirli bir tutara kadar gelir vergisinden istisna edilmesi ve bu sistem içinde emeklilik sigorta şirketleri tarafından bireysel emeklilik sistemi

katılımcılarının katkılarının değerlendirilmesi amacıyla kurulacak emeklilik yatırım fonlarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançlarının da kurumlar vergisinden istisna edilmesi sağlanmıştır.

Başta Latin Amerika olmak üzere bazı ülkelerde tanınan olduğu gibi, tutarlı bir aktüerya bazına dayalı biçimde, katılımcıların tasarruflarının korunması, etkin biçimde değerlendirilmesi ve katılımcılara emeklilik dönemlerinde sistemin öngördüğü nemaları sağlayacak bir yapının oluşturulması açısından, bireysel emeklilik sistemi önemli riskler içermektedir. Bankalarda ve diğer sigorta şirketlerinde olduğu gibi, sistemin sağlıklı işlenmesini güvence altına alacak kurumsal yapı ile, şeffaflık ve zamanında önuyarı/önlem alma gibi denetim mekanizmalarının oluşturulması ve bunların işlerliğinin etkin biçimde idame ettirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Ekonominin yumuşak karnı faiz

Türkiye 1995 yılından bu yana 121.8 katrilyon faiz ödemesi yaptı. Dolar olarak hesaplandığında 1995'den 2002 sonuna kadar yapılan faiz ödemeleri 175 milyar dolara ulaşıyor.

Hazine Müsteşarlığı 1995 yılından 2002 yılına kadar iç borçlanma ve iç borç stoklarındaki gelişmeleri açıkladı. 1995 yılında iç borçlanma için 1.7 katrilyon liralık ödeme yapılırken 2001 yılında bu rakam 164.3 katrilyon liraya ve 2002 yılında ise 141 katrilyona yükseldi.

Dolar bazında incelediğimizde 1995 yılında toplam ödeme 37.9 milyar dolar olarak gerçekleşirken 2001 yılında 133.4 milyar dolar ve 2002 yılında 93.2 milyar dolara ulaştı. Dolar bazında toplam ödeme 53.4 milyar dolar ola-

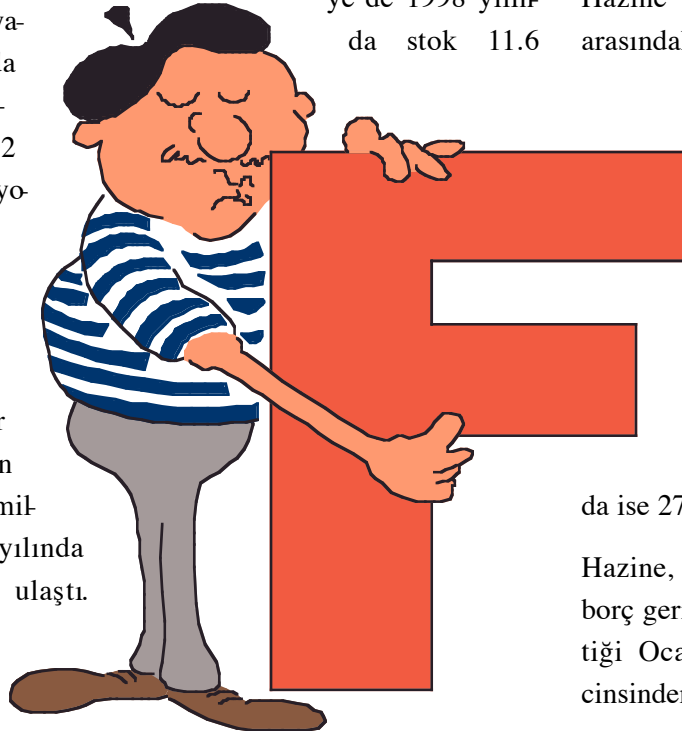
rak gerçekleşti. Bunun 359 milyar doları anapara ve 175 milyar doları da faiz ödemesi oldu.

1995 yılını 1.3 katrilyon liralık borç stoku ile kapatan Türkiye'de 1998 yılında da stok 11.6

katrilyonu, 2000 yılında 36.4 katrilyon liraya, 2001 yılında 122.1 katrilyon liraya ve 2002 yılında da 149.8 katrilyona yükseldi.

Hazine 1995 yılı ile 2002 yılı arasındaki sekiz yılda 359 milyar doları ana para ve 175 milyar doları faiz olarak toplam 534 milyar dolarlık geri ödeme yaptı. 569 milyar dolarlık yeni borçlanmaya gidildi. İç borçlar dolar bazında 6 kat, Türk Lirası bazında ise 275 kat arttı.

Hazine, 12 katrilyon liralık iç borç geri ödemesini finanse ettiği Ocak ayında Türk Lirası cinsinden toplam altı, dolar cin-

sinden de bir iç borçlanma ihalesi yaptı. Türk Lirası cinsinden ihalelerdeki net borçlanma 6 katrilyon 876.7 trilyon lira olurken, ihalede önce kamu kuruluşlarına ve ihale sonrası piyasa yapıcı bankalara yapılan satışlarla birlikte toplam net borçlanma 8 katrilyon 405 trilyon lirayı buldu. hazine ayın son haftasında da dolar cinsinden tahvil ihalesiyle 746 milyon dolar (yaklaşık 1 katrilyon 240 trilyon lira) borçlandı. Ayın tümündeki toplam iç borçlanma 9

katrilyon 605 trilyon lirayı buldu. Ocak'ta yapılan Türk Lirası cinsinden altı iç borçlanma ihalesinin yıllık basit faizi ortalama yüzde 52.6, yıllık bileşik faizi ise ortalama yüzde 56.7 olarak gerçekleşti. Bu borçlanmaların ortalama vadesi ise 262 gün düzeyinde oluştu. Hazine ihalelerindeki ortalama faiz 3 Kasım seçimlerinden sonraki konjunktürde hızla aşağı inmişti. Ekim'de yüzde 65 olan ortalama faiz, Kasım'da yüzde 52.7'ye, Aralık'ta da yüzde 50.4

ile Şubat 2001 krizi öncesi düzeyine dönmüştü. Yıllık basit faiz oranları da uzun bir aradan sonra ilk kez yüzde 50'nin altındaki oranlarda kaldı.

Merkez Bankası ve hükümet enflasyonu yıl sonunda yüzde 20'ye indirmeyi hedeflerken, Hazine'nin yüzde 56.7 gibi yüksek bir düzeyde seyreden iç borçlanma faizlerinin bundan sonraki seyrini, bütçe dengeleri, IMF ile ilişkiler ve Irak savaşıyla ilgili gelişmelerin belirlenmesi bekleniyor.

**YILLAR İTİBARIYLA İÇ BORÇLANMADURUMU
(1995-2002)**

(Trilyon TL)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002 (Aralık /
TOPLAM ÖDEME	1,744	4,911	5,264	14,471	25,477	37,577	164,360	141,059
ANAPARA	1,271	3,585	3,287	8,844	15,579	18,968	123,876	97,590
Tahvil	94	536	917	2,426	6,116	12,006	96,418	48,178
Bono	971	2,826	2,226	6,080	9,462	6,961	27,458	49,412
FAİZ	472	1	1,977	5,626	9,898	18,609	40,484	43,468
Tahvil	110	327	860	2,587	4,889	16,966	34,608	30,991
Bono	356	988	1,099	3,035	5,004	1,640	5,875	12,477
TOPLAM BORÇLANMA	1,833	5,345	6,370	14,254	26,886	32,468	209,613	125,303
Tahvil	366	1,247	3,185	4,708	20,027	26,685	164,183	58,900
Bono	1,298	3,722	3,074	9,546	6,858	5,782	45,429	66,403
NET BORÇLANMA	561	1,759	3,082	5,409	11,307	13,500	85,736	27,712
Tahvil	272	711	2,267	2,281	13,911	14,679	67,764	10,721
Bono	327	895	848	3,465	-2,604	-1,179	17,971	16,990
BORÇ STOKU	1,361	3,148	6,283	11,612	22,920	36,420	122,157	149,869
Tahvil	511	1,250	3,570	5,771	19,683	34,362	102,127	112,849
Bono	631	1,527	2,374	5,840	3,236	2,057	20,029	37,019

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Türkiye 2002 yılını 148.3 milyar dolar borçla kapattı

Devletin iç ve dış borçları 2002 yılında 24.6 milyar dolar arttı. Hazine'nin iç borçları 91.7 milyar dolara, dış borçları ise 56.6 milyar dolara yükseldi.

Hazine Müsteşarlığı verilerine göre Türkiye 2002 yılını 148.3 milyar dolar borçla kapattı. Konsolide bütçe borç stoklarında yüzde 29.2'lik payla iç piyasa ilk sırada yer alırken onu yüzde 28.6 ile kamu kesimi izledi. Dış piyasaya olan borçlar ise toplam borç içerisinde yüzde 19.8'lik paya sahip

Konsolide bütçe dış borç stokundaki gelişmeler

2002 yılı Aralık ayı sonu dış borç stoku, 2002 yılı Kasım ayı sonuna göre 935 milyon ABD doları artış göstererek 55,7 milyar ABD dolarından 56,6 milyar dolara ulaştı.

Konsolide bütçe iç borç stokundaki gelişmeler

2002 yılı Aralık ayı sonu iç borç stoku, 2002 yılı Kasım ayı sonuna göre, 4.6 katrilyon TL artış göstererek 149,9 katrilyon TL olarak gerçekleşti. Stoktaki 3.3 katrilyon TL'lik artış Aralık ayında vadesi gelen ödemeler karşılığında piyasalardan yapılan borçlanmalardan, 1.3 katrilyon TL ise döviz cinsi ve dövize endeksli senetlerin ödemelerinde ve 31.12.2002 tarihi itibarıyla oluşan yıl sonu kur artışlarından kaynaklandı.

2002 yılı Aralık ayı itibarıyla Hazine'nin doğrudan borçlu olduğu kon-

solide bütçe bazında dış borç stoku 56,6 milyar dolar ve iç borç stoku 91,7 milyar dolar olmak üzere toplam 148,3 milyar dolar oldu. Söz konusu stok rakamı gayri safi olup, hazine garantili dış borçlar ve Merkez Bankası'nın borçlarını içermemekte.

2001 yılı itibarıyla iç borç stoku toplamı 122 katrilyon lira düzeyinde gerçekleşmişti. 2000 yılında 36.4 katrilyon lira olan iç borç stoku kamu bankalarının görev zararları ve bankacılık operasyonu zararlarının kamu kağıtlarıyla kapatılması sonucu 122 katrilyona yükselmişti.

İç borçlanmadaki tırmanış 2002 yılında da sürdü ve 149.9 katrilyon liraya yükseldi. İç borç stokunda 2002 yılının tümünde 27.7 katrilyon liralık büyüme kaydedildi.

2002 yılında iç borçlanmada Hazine 141 katrilyon ödeme yaptı. Bunun 97.5 katrilyon lirası anapara 43.4 katrilyon lirasını ise faiz oluşturdu. Ödemelere karşın Hazine 2002 yılında yaptığı borçlanma ile 27.7 katrilyon net borçlanma gerçekleştirilmiş oldu. Böylece iç borç stoku 149.9 katrilyon lira ile 2002 yılını kapattı.

Konsolide Bütçe Toplam Borç Stoku(*) 2002-Aralık		
Konsolide Bütçe	Miktar (Milyar USD)	Yüzde (%)
Alacaklıya Göre	148.3	100
İç Piyasa	43.3	29
Kamu Kesimi	42.5	29
Dış Piyasa	29.3	20
Tahvil	23.1	16
Diğer	6.2	4
Yabancı Resmi Kuruluşlar	13.3	9
IMF Kredisi	19.9	13
* Geçici		

İstanbul SMMM Odası'ndan Vergi Raporu;

Dolaylı vergiler vergi adaletini bozuyor

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası 2002 yılı Vergi Raporu'nu açıkladı. Raporda dolaylı vergilerin, az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alma prensibini güçleştirdiği açıklandı. Vergi sisteminde değişimin gerekliliğini vurgulayan rapor, kayıtdışı ekonominin boyutlarına dikkat çekiyor.

İstanbul SMMM Odası raporunda vergi sisteminin anayasal ilkelere bağlı kalınarak değiştirilmesi istendi. Vergi gelirlerini artırmak, gelir bölüşümünde adaleti sağlamak ve ekonomik kalkınma hedeflerini öz kaynakla finanse edilmesini sağlamak için vergi sisteminin değiştirilmesi gerektiği görüşü yer aldı.

Raporda; "Türkiye'nin kayıtdışı ekonomisi çok büyük miktardadır. Yaklaşık 200 milyar dolar olduğu tahmin edilen ülkemiz milli gelirinin yüzde 80'i oranında, yani 160 milyar dolar gibi olağanüstü boyutlarda bir kayıtdışı ekonomi vardır. Bu rakamın yarısının kayıt içine alınması, 7-8 milyar dolar dolayında KDV ve 2-3 milyar dolarlık bir gelir vergisi sağlanması anlamına gelir

Vergi sistemi ve diğer hukuki, idari yüklerin ağırlığı, mükellefi kayıtdışına itmektedir. Sigorta prim tavanlarına asgari ücrete bağlanması taleplerimize kulak vermeyen idarenin kamuoyunda tepkilere neden olacak biçimde artırdığı sigorta prim tavan ve tavan ücretleri, çalışanların sigorta

güvencesinden yoksun kalmasına neden olmaktadır.

Kayıt dışı ekonomi ile etkin olarak mücadele edebilmemiz için öncelikle stratejik bir eylem planına sahip olmamız gerekmektedir. Bu plan devlet politikası olarak benimsenmeli, kararlı ve sürekli bir şekilde uygulanmalıdır. Kayıtdışı ekonomi ile mücadelede toplumsal destek ve katılım da çok önemlidir.

Kayıtdışı ekonominin kayda alınması, vergi gelirlerinin artırılması mutlaka ulaşılmaya gereken bir hedefdir. Türkiye'de yapılan kayıtdışı ekonomi istatistikleri, bu büyüklüğün oldukça geniş bir faaliyet alanını kapsadığını göstermektedir. Bunun ekonomik ve sosyal yapı üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulduğunda, bu büyüklüğün payının azaltılması gerektiği ortaya çıkmaktadır

Kayıtdışı ekonominin varlığı, vergileme açısından kayıtlı ekonomi üzerinde çok büyük adaletsizlik yaratmaktadır. Kayıtdışının kayıt altına alınması sürecinde, kayıt altındaki ekonominin üzerindeki

vergi yükünün hafifletilmesi sağlanmalıdır. Kayıtdışı ekonominin bir boyutu da yasadışı faaliyetlerdir. Su ekonomisi kapsamındaki yasal mevzuatın ve uygulayıcı birimlerin örgütsel yapılarının mücadelede etkinliği sağlayacak bir biçimde revize edilmesi gerekmektedir. Cezai yaptırımlar ve bu yaptırımların uygulaması esnasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesi aciliyet arz etmektedir. Yolsuzluk ve rüşvet ile suç ekonomisinin varlığının sonuçta toplumsal yozlaşmaya neden olduğu unutulmamalıdır

Kayıtdışı ekonomi ile mücadelede, Maliye Bakanlığı ile diğer ilgili kurumlarının yardımcı olması, dolayısıyla sağlıklı bir eş güdümün sağlanması gerekmektedir. Devlet kurumları arasında bilgi akışı ve koordinasyonun bir an önce sağlanması gereklidir. Vergi denetiminin etkinliği devlette yer alan bilgilerin doğru, güncel ve düzenli olması ile sağlanacaktır.

İthalat yüzde 32 arttı

Kasım ayında 3.369 milyon dolar ihracat, 4.699 milyon dolar ithalat yapıldı. İthalatta yüzde 32'lik artış yaşandı. Dış ticaret açığı ise yüzde 85.4'e yükseldi.

Devlet İstatistik Enstitüsü 2002 yılı Kasım ayı ihracat ve ithalat bilgilerini açıkladı. 2002 Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 18.6, ithalat ise yüzde 32 oranında arttı. Aynı dönemde dış ticaret açığı yüzde 85.4 oranında artarak 718 milyon dolardan 1,330 milyon dolara yükseldi. 2001 yılı Kasım ayında yüzde 79.8 olan ihracatın ithalata karşılama oranı, 2002 yılının aynı ayında yüzde 71.7 olarak gerçekleşti.

İthalattaki artış büyüme ve yatırım eğiliminde gelişme olarak değerlendirildi. İhracat artışındaki istikrar ise devam etti. Demir çelik ve makina ithalatındaki artış petrol fiyatlarındaki artışla birleşerek ithalata yükseltti. Ancak demir çelik ve makina ithalatındaki artış olumlu yorumlandı.

Ham petrol ithalatı 2002 Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına

göre yüzde 20 oranında artarak 338.9 milyon dolara yükseldi. Aynı dönemde demir çelik italatı yüzde 120.2 oranında artarak 348.9 milyon dolara, kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ithalatı da yüzde 51 artışla 780.8 milyon dolara çıktı.

2002 Ocak-Kasım döneminde; 2001 yılının aynı dönemine göre ihracat %10.9 artarak 31,793 milyon dolar, ithalat %17.9 artarak 44,756 milyon dolar olarak gerçekleşti. 2001 Ocak-Kasım döneminde 9,284 milyon dolar olan dış ticaret açığı, 2002 yılı Ocak-Kasım döneminde %39.6 oranında artarak 12,964 milyon dolar olarak gerçekleşti. İhracatın ithalata karşılama oranı ise 2001 yılının ilk onbir aylık döneminde %75.5 iken, 2002 yılının aynı döneminde %71.0'a düştü.

2002 yılı Kasım ayında 2001 yılının aynı ayına göre; imalat sanayii ürünleri ihracatı %20.3, tarım ve

ormancılık ürünleri ihracatı %4.9 oranında artış gösterirken, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ihracatı %11.2 oranında azaldı. Aynı dönemde; sermaye malları ithalatı %42.0, ara malları ithalatı %26.3, tüketim malları ithalatı ise %48.1 oranında artış gösterdi.

2002 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre; OECD üyesi ülkelere yapılan toplam ihracat %25.5, Türkiye Serbest Bölgelerine yapılan ihracat %39.4, OECD üyesi olmayan ülkelere yapılan ihracat ise %3.4 oranında arttı. Aynı dönemde Avrupa Birliği ülkelerine %25.9, Diğer OECD ülkelerine %24.9, EFTA ülkelerine ise %15.3 oranında daha fazla ihracat yapıldı. Ayrıca; Kasım ayında Karadeniz Ekonomik İşbirliği, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve İslam Konferansı Teşkilatı ülke gruplarına yapılan toplam ihracatta artış görüldü.

	Kasım			Ocak-Kasım		
	2001	2002	Değişim %	2001	2002	Değişim %
İhracat (000 \$)	2,841,732	3,368,916	18.6	28,673,914	31,792,594	10.9
İthalat (000 \$)	3,559,438	4,699,395	32.0	37,958,375	44,756,130	17.9
Dış Ticaret Açığı (000 \$)	-717,706	-1,330,479	85.4	-9,284,461	-12,963,536	39.6
Karşılama Oranı %	79.8	71.7		75.5	71.0	

TEFE'nin Ocak süprizi 5.6

Ocak ayında Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksi bir önceki aya göre yüzde 5,6, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 32,6 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 45,9 artış gerçekleştirdi. 5,6 oranındaki artışın 1,8'i devlet sektöründeki fiyat artışından, 3,8'i de özel sektördeki fiyat artışlarından kaynaklandı. Çekirdek enflasyon olarak adlandırılan imalat sanayii sektöründe 3,6'lık artış yaşandı. Ocak ayındaki 5,6'lık artışın 1,7'si tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık sektöründen, 0,3'ü madencilik ve taşocakçılık sektöründen, 3,6'sı da imalat sanayi sektöründen kaynaklandı. Geçtiğimiz yıl TEFE Ocak ayında 4,2 olarak gerçekleşmişti.

Ocak ayında Tüketici Fiyatları Genel İndeksi bir önceki aya göre yüzde 2,6, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 26,4 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 41,3 artış gerçekleştirdi. Ocak ayındaki yüzde 2,6'lık artışın ana harcama grupları itibarıyla dağılımına bakıldığında 1,2'si gıda, içki, tütün grubundan, -0,4'ü giyim ve ayakkabı grubundan, 0,8'i konut grubundan, 0,1'i ev eşyası grubundan, 0,1'i sağlık grubundan, 0,3'ü ulaştırma grubundan, 0,2'si lokanta, pastane ve otel grubundan, 0,3'ü de çeşitli mal ve hizmetler grubundan kaynaklandı. Bir önceki aya göre en yüksek artış yüzde 6,7'yle lokanta, pastane ve otel grubunda gerçekleşti.

TEFE	OCAK 2003	OCAK 2002
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	5,6	4,2
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	5,6	4,2
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	32,6	92,0
(01.02.2002-31.01.2003) - (01.02.2001-31.01.2002) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	45,9	66,8

TÜFE	OCAK 2003	OCAK 2002
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	2,6	5,3
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	2,6	5,3
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	26,4	73,2
(01.02.2002-31.01.2003) - (01.02.2001-31.01.2002) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	41,3	57,5

		2003	2002											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
TEFE	Bir önceki aya göre değişim	5,6	2,6	1,9	1,8	0,4	1,2	2,7	2,1	3,1	3,1	1,6	2,6	
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	5,6	6,8	8,8	10,8	11,2	12,5	15,5	18,0	21,7	25,5	27,5	30,8	
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	2,6	1,8	1,2	2,1	0,6	0,6	1,4	2,2	3,5	3,3	2,9	1,6	
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	2,6	7,2	8,4	10,7	11,3	12,0	13,6	16,1	20,1	24,0	27,7	29,7	

TOPTAN EŞYA FİYATLARI İNDEKSİ

Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1997	5.6	6.2	6.0	5.5	5.2	3.4	5.3	5.3	6.3	6.7	5.6	5.4
1998	6.5	4.6	4.0	4.0	3.3	1.6	2.5	2.4	5.3	4.1	3.4	2.5
1999	3.6	3.4	4.0	5.3	3.2	1.8	4.0	3.3	5.9	4.7	4.1	6.8
2000	5.8	4.1	3.1	2.4	1.7	0.3	1.0	0.9	2.3	2.8	2.4	1.9
2001	2.3	2.6	10.1	14.4	6.3	2.9	3.3	3.5	5.4	6.7	4.2	4.1
2002	4.2	2.6	1.9	1.8	0.4	1.2	2.7	2.1	3.1	3.1	1.6	2.6
Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı (%)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1997	5.6	12.2	19.0	25.6	32.1	36.6	43.8	51.4	60.9	71.6	81.2	91.0
1998	6.5	11.4	15.9	20.5	24.4	26.4	29.6	32.7	39.8	45.6	50.5	54.3
1999	3.6	7.1	11.3	17.2	21.0	23.2	28.1	32.2	40.0	46.5	52.5	62.9
2000	5.8	10.1	13.5	16.2	18.2	18.5	19.8	20.9	23.7	27.1	30.2	32.7
2001	2.3	5.0	15.6	32.2	40.5	44.5	49.3	54.6	62.9	73.8	81.1	88.6
2002	4.2	6.8	8.8	10.8	11.2	12.5	15.5	18.0	21.7	25.5	27.5	30.8

TÜKETİCİ FİYATLARI İNDEKSİ

Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1997	5.9	5.7	5.4	6.6	4.7	2.9	6.3	6.2	7.3	8.3	6.6	5.1
1998	7.2	4.4	4.3	4.7	3.5	2.4	3.4	4.0	6.7	6.1	4.3	3.3
1999	4.8	3.2	4.1	4.9	2.9	3.3	3.8	4.2	6.0	6.3	4.2	5.9
2000	4.9	3.7	2.9	2.3	2.2	0.7	2.2	2.2	3.1	3.1	3.7	2.5
2001	2.5	1.8	6.1	10.3	5.1	3.1	2.4	2.9	5.9	6.1	4.2	3.2
2002	5.3	1.8	1.2	2.1	0.6	0.6	1.4	2.2	3.5	3.3	2.9	1.6
Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı (%)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1997	5.9	11.9	17.9	25.7	31.6	35.4	43.9	52.8	63.9	77.6	89.4	99.1
1998	7.2	12.0	16.8	22.2	26.5	29.6	33.9	39.2	48.6	57.6	64.3	69.7
1999	4.8	8.1	12.5	18.0	21.5	25.4	30.2	35.7	43.8	52.9	59.3	68.8
2000	4.9	8.7	11.9	14.5	17.1	17.8	20.5	23.1	26.9	30.8	35.7	39.0
2001	2.5	4.4	10.7	22.1	28.3	32.3	35.5	39.5	47.7	56.6	63.3	68.5
2002	5.3	7.2	8.4	10.7	11.3	12.0	13.6	16.1	20.1	24.0	27.7	29.7

Kaynak: DİE

AB; mevduat faizlerine vergi stopajlarını uyumlaştırıyor

13 yılı bulan müzakerelerin ardından AB üyesi ülkelerin Maliye Bakanları, bankalarda AB üyesi diğer ülkelerin vatandaşları tarafından tutulan mevduatlar üzerinden vergi stopajı yapılması üzerinde anlaşmaya vardılar. Anlaşmanın temel amacı, tasarruf sahiplerinin, AB üyesi ülkelerdeki vergi rejimi farklılıklarından ve İsviçre ve Lüksemburg gibi ülkelerde geçerli olan bankacılık bilgileri mahremiyetinden istifade ederek vergi kaçırmalarının önüne geçmek.

Lüksemburg, Belçika ve Avusturya Maliye Bakanları ülkelerindeki bankalarda diğer AB üyesi ülke vatandaşları tarafından tutulan mevduatların faiz gelirleri üzerine stopaj vergisi koymayı kabul ettiler. 2004 yılından itibaren yüzde 15 olarak konulacak olan vergi stopajının oranı 2007 yılında yüzde 20'ye, 2010 yılında ise yüzde 35'e yükseltilecek. AB'nin diğer 12 üyesi 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren, faiz gelirleri üzerindeki bilgileri, mevduat sahiplerinin kendi ülkelerindeki vergi daireleri ile paylaşmaya başlayacaklar. Bugüne kadar kendisine büyük ekonomik avantaj sağladığı için bankacılık sektöründeki bilgileri açıklamaya bir türlü yanaşmayan İsviçre de mevduat faiz gelirleri üzerine aynı oranlarda

vergi koymayı kabul etti ve diğer önerilere de prensip olarak katıldığını belirtti. Ancak İsviçre'nin anlaşma hükümlerinin tümüne uymasının bazı teknik sorunların çözümünü gerektirdiği, bunda zaman alabileceği ifade ediliyor.

Lüksemburg, Belçika ve Avusturya, faiz gelirleri üzerinden yapılacak vergi stopaj kesintilerini diğer Birlik üyesi ülkelerle paylaşmayı kabul ettiler ancak bu ülkeler, başta İsviçre olmak üzere diğer vergi cenneti olan ülkelerin de aynı yola gitmemeleri halinde yabancı mevduat sahiplerinin kimliklerini açıklamayacaklar.

Eğer bu anlaşmaya İsviçre ve AB üyesi olmayan diğer beş ülke –A.B.D., Monako, Andorra, Lichtenstein ve San Marino da uyarsa, bundan böyle AB vatan-

daşlarının, tasarruflarını diğer ülkelere bankalarında tutarak elde ettikleri faiz gelirlerini kendi ülkelerinin vergi dairelerinden saklamaları ve bu şekilde vergi kaçırmaları güçleşecek. Bu durumda AB üyesi ülke hükümetleri de şimdi kaçırılmakta olan milyarlarca Euro tutarında ek vergi gelinine kavuşacaklar.

Bu anlaşma, gelişmiş ülkelerdeki vergi kaçağı konusuna özenle eğilen ve bu kaçağın azaltılması için önlemler almayı planlayan OECD'nin (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) çalışmalarına da büyük katkıda bulunacak. OECD halen, mevduat sahipleri konusunda sahip olduğu bilgileri diğer OECD üyesi ülkelerle paylaşmaya yanaşmayan ve bu nedenle yaptırım uygulamayı planladığı vergi cenneti ülkelerin bir

listesini çıkarmakla meşgul bulunuyor.

Üç AB ülkesi, Lüksemburg, Belçika ve Avusturya kendi ülkelerinde mevduat tutan yabancı uyrukluları İsviçre ve Channel Island ülkelerine kaptırmamak için bu güne kadar böyle bir anlaşma yapmaya yanaşmıyorlardı. Örneğin Lüksemburg'un GSYİH'sının yaklaşık yüzde 40'ı bankacılık hizmetlerine dayanıyor. Sadece Almanların dışarıda 960 milyar Euro tutarında mevduat tuttıkları tahmin ediliyor. Gayriresmi tahminler gerçek kişilerce ülkeleri dışında tutulan mevduat toplamının 300 ile 750 milyar Euro arasında değiştiği şeklinde. Başta Almanya olmak üzere diğer ülkeler yabancı bankalarda tutulan mevduatlar konusundaki bilgilere ulaşmalarına olanak sağlanması konusunda bugüne dek büyük baskı yaptılar

Bugüne kadar yabancılar, elde ettikleri faiz gelirlerini kendi ülkelerinin vergi dairelerine beyan etmeleri koşuluyla, Lüksemburg, Belçika ve Avusturya'da vergi stopajına tabi tutulmuyorlardı. Almanya'da faiz gelirleri üzerinden alınan verginin oranı yüzde 25, dolayısıyla Avusturya'da tuttuğu banka mevduatından faiz geliri elde eden bir Alman vatandaşı – eğer bu gelirini Alman makamlarına deklare ederse – sadece yüzde 25 oranında vergi veriyordu.

AB'nin gelişme süreci içinde tasarrufların vergilendirilmesi konusuna bakıldığında aşağıda veri

len önemli aşamalardan geçtiği görülmektedir;

- **Şubat 1989** - Avrupa Komisyonu tasarrufların vergilendirilmesi konusunda ilk önerisini sunuyor,
- **Aralık 1997** - İngiltere Maliye Bakanı Gordon Brown, bir vergi stopajı uygulamasının Londra Finans Merkezini (City of London) olumsuz yönde etkileyeceği endişesi ile, bu konuda yapılmış olan önerileri veto etme tehdidinde bulunuyor,
- **Aralık 1999** - Helsinki'de yapılan Zirve Toplantısında tasarrufların vergilendirilmesine ilişkin planı İngiltere tek başına akamete uğrattıyor,
- **Haziran 2000** - Portekiz'de Feira'da yapılan AB Zirvesinde yeni plan sunuluyor, Stopaj vergisi alınmaması ancak 15 üye ülke arasında tasarruf mevduatları konusunda bilgi alışverişinin sağlanması,
- **Ocak 2003** - Uzlaşma sonucu siyasi anlaşma sağlanması, 12 ülke bilgi alışverişinde bulunacaklar, Lüksemburg, Belçika ve Avusturya vergi stopajı yapacaklar.

AB üyesi ülkelerce üzerinde anlaşmaya varılan ve oldukça karmaşık olan tasarrufların vergilendirilmesine ilişkin yeni mevzuat aşağıda verilen örnekle daha iyi anlaşılabilir;⁽¹⁾

Örneğin önümüzdeki yıldan itibaren bir Alman vatandaşı tasarruflarını değerlendirmek açısından dört seçeneğe sahip olacaktır;

Birinci seçenekte parasını Almanya'da bırakabilir ve elde ettiği faiz geliri üzerinden yüzde 25 oranında yerel vergi öder,

İkinci olarak parasını İsviçre, Lüksemburg, Avusturya veya Belçika'da yatırabilir, bu durumda başlangıçta yüzde 15 olan vergi stopajı haddi giderek 2010 yılında yüzde 35'e kadar yükselecek ancak kimliği gizli kalmaya devam edecektir,

Üçüncü seçenek parasını İsviçre'de bir bankaya yatırması ve İsviçreli ilgililere kimliği ve mevduatı ile ilgili bilgilerin Almanya'ya aktarılması talimatını vermesidir, bu durumda kimlik bilgilerinin gizliliği kalmayacak ancak İsviçre tarafından uygulanacak verginin oranı kendi ülkesi olan Almanya'nın uyguladığı vergiden yüksek olmayacaktır,

Olasılığı en düşük olan seçenek ise bu Alman vatandaşının tasarrufunu AB üyesi diğer 12 ülke, onların örneğin İngiltere'nin Channel Islands'ı gibi deniz aşırı hükümlerlik bölgeleri veya A.B.D.nde bir mevduat hesabına yatırmasıdır Zira bu ülkelerin hepsi mevduat işlemleri ile ilgili tüm bilgileri Almanya'ya aktarmayı kabul etmiş bulunmaktadır. Bu durumda Alman vergi makamları yerel vergiyi uygulayacaklardır

(1) Financial Times, 23 Ocak 2003, Sh.4.

Dünya ekonomisi

Savaş beklentileri gözleri petrol ve altın fiyatlarına çevirdi

Irak ile savaş ihtimali korkusu ile Amerikan ekonomisine ilişkin endişeler, euronun dolar karşısındaki değerini yükseltti. Uluslararası borsalarda petrol fiyatları 35 doların üstünü gördü. Altın fiyatları ise 1997 yılından buyana en yüksek seviyesine çıktı.

Olası Irak savaşı tüm dünyada beklentileri ve endişeleri artırdı. Uluslararası piyasalarda ABD doları düşüş trendine girerken, petrol ve altın fiyatları yükseliş yönlü dalgalı bir seyir izlemeye devam ediyor. Birleşmiş Milletler dünya ekonomisinin yıl içerisinde göstereceği büyüme hakkındaki tahminini Ocak ayının hemen başında aşağı çekti.

BM Ekonomik ve Toplumsal İşler Bölümü'nde yayımlanan "2003" Dünya Ekonomisinin Durumu ve Beklentiler başlıklı raporda, dünya ekonomisinin 2003 yılında yüzde 2.75 oranında bir büyüme göstereceği tahminine yer verildi. Geçen yıl

yayımlanan bir önceki raporda, 2003 yılı büyüme oranının yüzde 2.9 olacağı tahmini yapılmıştı.

Irak ile ilgili gerginliğin yarattığı belirsizliğin, dünya ekonomisi üzerinde şimdiden olumsuz etki gösterdiği vurgulanan raporda, "gerginliğin askeri bir eyleme dönüşmesinin ise çok daha olumsuz sonuçlara yol açabileceği" ifade edildi.

Güvenli liman altın ve euro

Yatırımcıların güvenli liman olarak gördükleri altın ve euro olası savaş gelişmeleri karşısında yükselişini sürdürüyor. Belirsizlik zamanlarında tercih

edilen yatırım aracı altın son 6 yılın en yüksek seviyesi olan 364.50 dolar/ons'a çıktı. Euroda yatırımcıların güvenli limanlara yönelmesiyle dolar karşısında değer kazandı. Analistler, euronun yükselişinin Avrupa ekonomisindeki güçlenmeden ziyade doların zayıflığından kaynaklandığını belirtiyorlar. Dolardaki gerilemenin sebebi olarak yatırımcılar, ABD önderliğinde Irak'a yönelik olası savaşın ekonomiye olumsuz etkileme endişesi ile ABD ekonomisi ile borsası hakkındaki belirsizlikleri gösteriyorlar. Dolar, Aralık ayı başlarından beri sürekli satış baskısı altında kaldı ve Irak'a

ABD liderliğinde bir savaş açılması endişelerinin yoğunluğunda euro karşısında yüzde 8 değer kaybetti. Euro Ekim 1999'dan beri en yüksek seviyesi olan 1.0768 dolara kadar yükseldi.

Doları düşüren bir başka unsur olarak, Rusya Merkez Bankası'nın doların getirisinin düşük olması nedeniyle bu para birimi dışındaki rezervlerini artıracığı haberleri etkili oldu.

Amerikan ekonomisine dair üç hayal kırıklığı yaratıcı göstere borsayı olumsuz etkiledi. ABD'de tüketicilerin ekonomiyeye güven endeksi Aralık-Ocak döneminde 86.7'den 83.7'ye indi. Sanayi sektörü üretimi Aralık'ta binde 2 azaldı, ticaret açığı Kasım ayında 40.1 milyar dolarla rekor kırdı.

Ticaret Bakanlığı'nın açıklamasına göre, ABD'nin ticaret açığı geçen yılın Ocak-Kasım döneminde 390.5 milyar dolara çıkarak, daha önce 2000 yılında kaydedilen 378.7 milyar dolarlık rekoru da aştı.

ABD dolarının değer kaybetmesine rağmen ihracatın pek az artmasına karşın ithalat önemli ölçüde artınca, ticaret açığı sadece Kasım ayında yüzde 13.9 artışla 40.1 milyar doları buldu.

İthalat Kasım ayında yüzde 4.9 artışla Ekim 2001'den beriki en yüksek rakamına 123.3 milyar dolara çıktı.

Çin ve Japonya'dan ithalat da rekor kırarken, ithalattaki artış, esasen, oyuncak, televizyon ve giyim, konfeksiyon ve diğer tüketim malları ile yatırım mallarında kaydedildi, ihracat yüzde

ren, eşitsiz, dengesiz canlanma kurbanı sanayi sektöründe üretim geçen ay binde 2 azaldı. ABD'de sanayi üretim Kasım ayında ise binde 1 artmıştı.

ABD Merkez Bankası'nın verilerine göre, sanayi üretiminde 2001'de yüzde 3.5 olan düşüş oranı geçen yıl genelinde binde 6 oldu. ABD'de sanai üretim 1974-75 döneminden

beri ilk kez iki yıl üst üste düşüyor.

Uluslararası borsalarda, petrol fiyatları yükseldi. New York

Borsası'nda

Batı Teksas türü

petrolün Şubat ayı vadeli varil fiyatı bir ara 35 doların üstüne çıkarak 35.20 dolara yükseldi. Daha sonra gerileyen petrol fiyatı 30 Kasım 2000 tarihinden bu yana en yüksek fiyat olan 34.61 doları gördü.

Londra'da Kuzey Denizi Brent türü petrolün Mart ayı vadeli varil fiyatı 9 cent artarak 30.74 dolara çıktı.

Petrol fiyatlarında yaşanan yükselmeye neden olarak, olası Irak savaşı nedeniyle birçok yatırımcının alıma yönelmesi gösterildi.

Uluslararası Enerji Ajansı

1.1 artışla 83.2 milyar dolar oldu.

ABD dolarının değer kaybının ihracat artışı ve ithalatı kısıcı etkisinin yılın ortasına kadar ancak görülmesi bekleniyor. ABD'nin ihracat artışı diğer ülkelerin ekonomilerinin canlanması ve düzelmesine de bağlı.

Sanai üretimde azalış

Önceki yıl başlayan ekonomide durgunluktan en çok zarar gö-

(IEA), Venezuela'daki grevin ihracatı durdurmasıyla küresel petrol arzının Kasım ayına göre 2.06 milyon varil düşerek Aralık ayında ortalama 46.43 milyon varil olarak hesaplandığını açıkladı.

IEA aylık petrol piyasası raporunda, Irak'da dahil olmak üzere OPEC üyelerinin petrol üretiminin Aralık ayında 24.76 milyon varil olarak hesaplandığını belirtildi.

Bu rakam, Kasım ayında revize edilerek 26.48 milyon varil seviyesinde gerçekleşmişti.

Raporda, uluslararası petrol arzı açısından Venezuela'daki grevin 63 milyon varillik bir düşüşe mal olduğunu ve Irak'ın Aralık ayının başlarında azalan petrol ihracatının da düşen üretimde payı olduğu ifade edildi.

Almanya'da büyüme 0.2

Euro bölgesinin en büyük ekonomisi Almanya, 2002 yılında son dokuz yılın en düşük büyüme hızıyla, yüzde 0.2 büyüdü. Hükümetin yüzde 0.5 olarak öngördüğü büyüme rakamı, 2001'de yüzde 0.6 düzeyindeydi.

Federal İstatistik Ofisi'nden yapılan açıklamaya göre, büyümenin itici gücünü, zayıf iç talebi telafi eden ihracat oluşturdu. Diğer yandan, ülkenin bütçe açığının Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla'ya (GSYİH) oranı 2002 yılın-

da yüzde 2.8'den yüzde 3.7'ye yükseldi.

Alman hükümeti, son dönemde, Avrupa komisyonunca belirlenen yüzde 3 sınırının oldukça üzerinde gerçekleşen bütçe açığına çözüm bulmak için büyük çaba harcıyordu.

Öte yandan, toplam ihracatımızın yüzde 16.73'ünü yaptığımız Almanya'da açıklanan olumsuz büyüme verileri ihracatçılarda da endişeye yol açtı.

Gümrük müsteşarlığının verilerine göre, 2002'de Almanya'ya yapılan ihracat yüzde 6.1 artarak 5 milyar 347 milyon dolara ulaşmıştı.

Euro Bölgesi tüketici fiyatlarında 2002 yılının Aralık ayındaki artış yukarı yönde revize edilerek, bir önceki aya göre yüzde 0.2, bir yıl öncesine göre ise yüzde 2.3 artış açıklandı.

Daha önce yüzde 2.2 olarak hesaplanan enflasyon oranı böylece üstüste 5. ayda, Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) kendisine uyguladığı yüzde 2 tavanını aşmış oldu. Revizyon ekonomistlerin tahminlerine uygun çıktı.

Volatilitenin yüksek olduğu enerji ve işlenmemiş gıda fiyatlarının dışındaki çekirdek fiyatlar ise Aralık'ta aylık bazda yüzde 0.1, Aralık 2001'e göre ise yüzde 2.3 arttı ve yine ekonomistlerin tahminlerine uygun çıktı.

Global ekonomide iki yıldır süren yavaşlama ve canlanmadaki gecikme nedeniyle, dünya genelinde işsizlerin sayısı 180 milyona ulaşırken, işsizlerin sayısı geçen iki yılda 20 milyon kişi arttı.

Birleşmiş Milletler Çalışma Teşkilatı'nın (ILO) "Global İstihdam Eğilimleri" raporuna göre, yüz milyonlarca çalışanda, hayatta zar-zor kalmalarına ancak yetecek kadar, çok az para kazanabiliyor.

Global istihdam durumunu alarm verici bulan ILO raporundaki veriler ve saptamalar özetle şöyle;

"Dünyada 2.8 milyar kişilik işgücünün yüzde 6.5'i işsiz. 2001 yılındaki raporda, bu rakamlar sırasıyla 2.7 milyar kişi ve yüzde 5.9 idi.

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde 2001'de düşen işsizlik oranı 2002'de yüzde 7.6'ya, ABD 'de yüzde 5.6'ya çıktı. Ortalama işsizlik oranının yüzde 10'da seyrettiği Latin Amerika'da, ekonomik krizden büyük darbe yemiş Arjantin'de bu oran yüzde 22'ye fırladı."

Bu arada, ABD'de de kullanılan çalışan yoksullar terminolojisi kapsamına giren ve günde 1 dolardan daha az kazananların sayısı, 2002'de, Asya mali krizinin yaşandığı 1997-1998'lerde bile görülmedik ölçüde artışla 550 milyona ulaştı.

Vergi İstatistikleri

Genel Bütçe Vergi Gelirlerindeki Artışların Toptan Eşya Fiyat İndeksleri Artışı İle Karşılaştırılması (1969-2001)

(Milyon TL)

Yıllar	Gerçekleşen Tahsilat (Milyar TL.)	Bir Önceki Yıla Göre Tahsilat Artışı (%)	Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Artış Artışı (%)	12 Aylık Ortalamalara Göre Artış	Geçen Yılın Aynı Ayına Göre	12 Aylık Ortalamalara Göre
1969	19,114	17.7	5.4	7.2	12.3	10.5
1970	23,003	20.3	6.1	6.7	14.2	13.6
1971	31,424	36.6	23.0	15.9	13.6	20.7
1972	39,013	24.2	14.9	18.0	9.3	6.2
1973	51,958	33.2	29.2	20.5	4.0	12.7
1974	65,156	25.4	19.1	29.9	6.3	-4.5
1975	95,009	45.8	10.4	10.1	35.4	35.7
1976	127,055	33.7	19.1	15.6	14.6	18.1
1977	168,249	32.4	36.1	24.1	-3.7	8.3
1978	246,420	46.5	48.7	52.6	-2.2	-6.1
1979	405,484	64.5	81.4	63.9	-16.9	0.6
1980	749,849	84.9	94.7	107.2	-9.8	-22.3
1981	1,190,204	58.7	25.6	36.8	33.1	21.9
1982	1,304,865 (2)	27.9	36.2	27.0	-8.3	0.9
1983	1,934,492	27.1	40.1	30.5	-13.0	-3.4
1984	2,372,211	22.6	53.5	50.3	-30.9	-27.7
1985	3,829,117	61.4	38.2	43.2	23.2	18.2
1986	5,972,034	56.0	24.6	29.6	31.4	26.4
1987	9,051,003	51.6	48.9	32.0	2.7	19.6
1988	14,231,761	57.2	68.0	70.5	-10.8	-13.3
1989	25,550,320	79.5	62.3	64.0	17.2	15.5
1990	45,399,534	77.7	48.6	52.3	29.1	25.4
1991	78,642,770	73.2	59.2	55.3	14.0	17.9
1992	141,602,094	80.1	61.4	62.1	18.7	18.0
1993	264,272,936	86.6	60.3	58.4	26.3	28.2
1994	534,888,082 (3)	102.4 (3)	149.6	120.7	-47.2	-18.3
1994	587,760,248 (4)	122.4 (4)	149.6	120.7	-27.2	1.7
1995	1,084,350,504	102.7 (3)	65.6	88.5	37.1	14.2
1995	1,084,350,504	84.5 (4)	65.6	88.5	18.9	-4.0
1996	2,244,093,830	107.0	84.9	75.9	22.1	31.1
1997	4,745,484,021	111.5	91.0	81.8	20.5	29.7
1998	9,228,596,187	94.5	54.3	71.8	40.2	22.7
1999	14,802,280,000	60.4	62.9	53.1	-2.5	7.3
2000	26,503,698,000	79.1	32.7	51.4	46.4	27.7
2001	39,767,892,000	50.0	88.6	61.6	-38.6	-11.6

(1) 1970-1981 YILLARI HDTM (1963=100), 1982-1987 YILLARI (1981=100), 1988-2000 YILLARI (1987=100) DİE

(2) 10 AYLIK OLUP, TAHSİLAT ARTIŞI MUKAYESE İÇİN 12 AYLIĞA DÖNÜŞTÜRÜLEN RAKAMA GÖREDİR.

(3) EDV, NAV VE EMTV HARİÇ

(4) EDV, NAV VE EMTV DAHİL

Konsolide Bütçe Gerçekleşmeleri

Bazı Konsolide Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak-Aralık (Trilyon)			Reel Artış (Enflasyondan Arındırılmış)*	2002 Yılı Bütçe Hedefi
	2001	2002	Artış (%)		
Gelirler	51.812	76.400	47.4	13.0	71.218
Genel Bütçe Gelirleri	51.143	75.302	47.2	13.0	70.918
Vergi Gelirleri	39.768	59.634	49.9	15.4	57.911
Gelirden Alınan Vergiler	15.647	19.343	23.6	-5.4	19.027
Gelir Vergisi	11.579	13.718	18.5	-9.2	15.401
GVK Göre Alınan Geçici Vergi	213	325	52.5	16.9	
Kurumlar Vergisi	3.676	5.575	51.6	16.1	3.595
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	2.951	4.444	50.6	15.4	
Servetten Alınan Vergiler	433	734	69.5	30.0	695
Motorlu Taşıtlar Vergisi	399	696	74.4	33.8	
Mal ve Hizmetlerden Alınan V.	18.136	30.068	65.8	27.7	28.625
Dahilde Alınan KDV	7.289	11.543	58.4	21.5	10.608
Taşıtlar Alım Vergisi	303	143	-52.8	-67.7	490
Akaryakıt Tüketim Vergisi	5.658	6.353	12.3	-13.8	10.509
Banka ve Sigorta Muameleleri V.	1.511	983	-34.9	-50.0	1.588
Özel İletişim Vergisi	592	852	43.9	-10.8	975
Özel İşlem Vergisi	320	513	60.3	23.1	465
Dış Ticarettten Alınan Vergiler	5.551	9.487	70.9	31.5	
İthalde Alınan KDV	5.149	8.857	72.0	32.3	8.892
Vergi Dışı Normal Gelirler	7.398	10.877	47.0	13.1	7.007
Katma Bütçe Öz Gelirleri	669	1.098	64.1	26.1	300
Harcamalar	80.579	115.486	43.3	98.131	10.0

*Hesaplama TÜFE % 29,7 olarak alınmıştır.

EKONOMİK VERİLER

GSMH	2002 (Q3)	2001	2000	1999	1998	1997
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	84.933	145.676	199.986	185.266	206.559	192.376
GSMH (1987 fiyatlarıyla Milyar TL)	37.451	107.911	119.145	112.044	119.303	114.874
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	6.2	-9.5	6.3	-6.1	3.9	8.3
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	2.123	2.160	2.948	2.880	3.255	3.079
Üretim İndeksi	100.3	92	101	95.7	100.9	100
Toplam İhracat (Milyon/Dolar)	24.956	31.334	27.775	26.587	26.974	26.261
Toplam ithalat (Milyon/Dolar)	35.005	41.399	54.503	40.671	45.921	48.559
Dış Ticaret Dengesi (Milyon/Dolar)	-10.049	-10.059	-26.728	-14.084	-18.947	-22.298
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	71.3	75.7	51.0	65.4	58.7	54.1
İşsizlik Oranı (%)	9.9	8.5	6.6	7.7	6.8	6.7
İç Borç Stoku (Trilyon TL)	144.184	122.157	36.421	22.920	11.612	6.683
Dış Borç Stoku (Milyon/Dolar Yeni Tanım)	125.877	115.200	119.697	102.988	96.411	84.276
Cari İşlemler Dengesi (Milyon/Dolar)	180	3.314	-9.819	-1.360	1.984	-2.638

(Milyar TL)	2003	2002		2001
	03 Ocak	27 Aralık	04 Ocak	28 Aralık
Emisyon	7.650.864	7.707.082	5.001.084	5.328.876
Para Arzı				
- M1	14.895.664	14.258.860	9.463.961	11.073.270
- M2	61.581.907	61.195.275	45.819.514	46.985.987
- M3	64.026.504	64.399.837	47.743.458	50.587.717
Yurtiçi Kaynaklı TL. Mevduat	56.496.639	56.294.199	42.829.084	44.921.685
- Vadeli Tasarruf	38.407.144	38.675.412	31.626.588	31.291.397
- Vadesiz Tasarruf	4.033.054	3.262.560	2.432.338	3.170.598
- Vadeli Ticari	8.279.099	8.261.003	4.728.965	4.621.320
- Vadesiz Ticari	3.561.951	3.784.187	2.487.112	1.100.924
- Resmi Mevduat	2.215.391	2.311.037	1.554.081	2.737.446
Kredi Stoku	35.844.992	35.159.807	34.907.176	34.796.973
- Tüm Banka Kredileri	35.594.992	34.909.807	34.157.176	34.046.973
- M.B. Kredileri	250.000	250.000	750.000	750.000
Bank. El. Tah. ve Bono	81.626.624	81.616.926	56.680.542	58.275.691

Mevzuat Değişiklikleri

- 06 Ocak 2003** - Belediye Gelirleri kanunu Genel Tebliği (Seri No:30)
- 08 Ocak 2003** - 2002/5099 Dahilde İşleme Rejimi Kararında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
- Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği (Sıra No:2003/1)
- 09 Ocak 2003** - 4783 Gelir Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, 4306 Sayılı Kanun, 4481 Sayılı Kanun ve 4562 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 11 Ocak 2003** - 2003/5142 Özel Tüketim Vergisi Hasılatından ayrılacak Paylara İlişkin Oranların Belirlenmesine İlişkin Karar
- 2002/5143 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Karar
- 2002/5144 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Karar
- 14 Ocak 2003** - Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:1-18)
- 15 Ocak 2003** - 2003 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Sıra No:1)
- 2003 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Sıra No:2)
- (Mükerrer)** - 4784 Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Gelir veya Aylık Almakta Olanlara Sosyal Destek Ödemesi Yapılması Hakkında Kanun
- 4786 Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 16 Ocak 2003** - 2003/5136 2002 Mali Yılı Bütçe Kanunu ve 2002 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu'nun Eki Cetvellerde Yer Alan Miktar ve Limitlerin Yeniden Belirlenmesine Dair Karar
- Devlet Muhasebesi Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 17 Ocak 2003** - 2003/5145 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal sigortalar Kanunu ile 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Yaşlılık, Malullük ve Ölüm Aylığı Bağlanmış veya Bağlanacak Olanlara Sosyal Destek Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar
- 2003/5146 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 Sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Gelir ve Aylık Alanlara Sosyal Destek Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar
- 18 Ocak 2003** - Üretimlerini Likit Petrol Gazı ile Yapan Üreticilerin Zararlarının Karşılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No:2)
- Kamu İhale Tebliği (No:2003/2)
- 21 Ocak 2003** - Kamu İhale Kurulunun 2003/DK.D-5 Sayılı Kararı
- Portföy Yöneticiliği Faaliyetine ve Bu Faaliyette Bulunacak Kurumlara İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: V, No:59)
- Bireysel ve Kurumsal Portföylerin Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirme ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No:60)
- Kamu İhale Tebliği (No:2003/1)
- 24 Ocak 2003** - 2003/5147 Özel Tüketim Vergisi Tutarlarının Belirlenmesine İlişkin Karar

- Yüksek Planlama Kurulunun 2003 Yılı Programı ve Mali Yılı Bütçesi Makro Çerçeve Kararı (No:2003/2)
- 25 Ocak 2003** - Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
- 29 Ocak 2003** - 4736 Sayılı Kanununun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair 2002/3654 Sayılı Kararnamenin Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar Karar Sayısı: 2002/5125
- 30 Ocak 2003** - Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No:3)
- 3 Sıra Nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
- 31 Ocak 2003** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:312)

Vergi Takvimi

- 07.02.2003** - Ocak 2003 Dönemi 4705 Sayılı Kanuna Göre Tahsil Edilen Özel İşlem Vergisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 07.02.2003** - Ocak 2003 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 10.02.2003** - 16-31 Ocak Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 17.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 17.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamüllerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 17.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Motorlu Taşıtlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisi (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödenmesi
- 17.02.2003** - Ocak 2003 Dönemi Özel İletişim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 17.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine Ait Gider Vergilerinin (BSMV) Beyanı ve Ödenmesi
- 17.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Yarışma ve Çekilişler ile Futbol Müsabakalarına ait Müşterek Bahislerle İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Ocak 2003 Dönemi Faiz Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Kurumlar Vergisi Stopajı'nın Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Kasım - Aralık 2002 - Ocak 2003 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Damga Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Ocak 2003 Dönemi Özel İşlem Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Beyanı ve Ödenmesi
- 25.02.2003** - Ocak 2003 Dönemine ait Katma Değer Vergisi'nin Beyanı ve Ödenmesi
- 25.02.2003** - 1-15 Şubat Dönemine ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 28.02.2003** - Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin Gelir Vergisi Beyanı ve 1. Taksit Ödenmesi
- 28.02.2003** - Diğer Ücretlerin Gelir Vergisi 1. Taksit Ödenmesi.

Ocak 2003 Kronoloji

01 Ocak Terör korkusuyla olağanüstü güvenlik önlemleri alınan bir çok ülkede yeni yıl kutlamaları neşe içinde geçti. Dünya 2003'ü eğlenerek karşıladı.

02 Ocak Kar payı dağıtmak vaadiyle 300 milyon mark toplanan Endüstri Holding battığını açıkladı.

03 Ocak TBMM Başkanlık Divanı, 400 villa ve 176 daireden oluşan milletvekili lojmanlarını, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne devretti.

04 Ocak Başbakan Abdullah Gül, Suriye Devlet Başkanı Esad'la görüştü. İki lider Irak konusunda çözüm için birlikte hareket edeceklerini açıkladılar

05 Ocak Başbakan Gül, Mısır'da Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek ile bir saat görüştü. Gül, "Mısır'la kaygılarımız aynı. Savaş yapmak kolay, esas savaş sonrası durum çok tehlikeli" dedi.

06 Ocak Irak'a olası bir savaşı önleme amacıyla çıktığı Ortadoğu turunun ilk bölümünü tamamlayan Başbakan Gül, Ankara'ya döndü. Mali milatı kaldıran ve Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen yasa tasarı TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda tekrar kabul edildi.

07 Ocak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu, 3 Kasım seçimlerinin devamı olduğu gerekçesiyle Siirt seçimlerinde Erdoğan'ın aday olmayacağını söyledi.

08 Ocak THY'nın RJ-100 tipi yolcu uçağı Diyarbakır havaalanına inerken yoğun sis yüzünden çıkaldı. Uçakta bulunanlardan 75 kişi öldü, 5 kişi yaralı.

09 Ocak Malatya'da eğitim uçuşu yapan iki Fantom savaş uçağı, yoğun sis nedeniyle havada çarpıştı, kazada 4 pilot şehit oldu.

10 Ocak Irak'a operasyon konusundaki askeri hazırlıklarını yoğunlaştıran ABD, Türk üs ve limanlarını incelemek için gerekli izni Başbakan Abdullah Gül'den aldı.

11 Ocak ANAP'ın seçim yenilgisinin ardından yapılan 3. Olağanüstü Kongrede Ali Talip Özdemir ilk turda 640 oy alarak partinin 4. Genel Başkanı oldu.

12 Ocak 350 kişilik heyetle Irak'a giden Bakan Kürşat Tüzmen, Irak Devlet Başkan Yardımcısı Taha Yasin Ramazan ile ortak basın toplantısı yaptı. Tüzmen, 750 milyon dolarlık iş bağlantısı yaptıklarını açıkladı.

13 Ocak Başbakan Yardımcısı Abdullatif Şener 2003 yılı özelleştirme programını açıkladı. TUSİAD Başkanı Tuncay Özilhan'ın hükümet politikasını eleştirmesine Başbakan Gül telefonla arayarak yanı verdi.

14 Ocak KKTC'de, Annan'ın Kıbrıs Planı'nın kabul edilmesini ve görüşmelere başlanmasını isteyen muhalefet ve sivil toplum örgütleri Lefkoşe'de geniş katılımlı bir miting yaptılar.

15 Ocak Denktaş ve Klerides Annan Planı'nın görüşmelerine başladı. IMF birinci Başkan Yardımcısı Anne Krueger görüşmelerde bulunmak üzere Türkiye'ye geldi.

16 Ocak Olası Irak savaşına karşı barış çabalarını sürdüren Türkiye bölgede bulunan 5 ülkenin hükümet ve devlet başkanlarını Türkiye'ye davet etti.

17 Ocak Tayyip Erdoğan, bakanlar, milletvekilleri ve işadamlarını Çin'den Ankara'ya taşıyan yolcu uçağı havada arıza yaptı. Uçak Pekin Havaalanına acil iniş yaptı.

18 Ocak Dünya Bankası Başkan Yardımcısı Linn, toplam 900 milyon dolarlık kredi diliminin hükümet tarafından atılacak adımların netleşmesinden sonra görüşüleceğini ve ödenmesi ile ilgili kararların alınacağını söyledi.

19 Ocak ABD Genelkurmay Başkanı Orgeneral Richard Myers, Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkük'ün resmi davetlisi olarak Türkiye'ye geldi. Myers, İncirlik'te incelemelerde bulundu.

20 Ocak Başbakan Abdullah Gül, Irak ve ekonomi konusunda kriz yönetimi uygulandığını belirtti ve kimsenin savaşa girerek gelecek paranın hesabını yapmamasını istedi.

21 Ocak AKP Lideri Recep Tayyip Erdoğan malvarlığı davasından beraat etti.

22 Ocak Anayasa Mahkemesi, AK Parti Genel Başkanı Erdoğan'ın Genel Başkanlık yetkilerinin tedbiren önlenmesi istemini görüştü. Erdoğan'ın kurucu üyelikten ayrılması ile genel başkanlık görevinin de sona erdiğini ve var olmayan bir görevin kullanılmayacağını tespit edildiğini açıkladı.

23 Ocak Türkiye'nin önderliğinde Suriye, Ürdün, S. Arabistan, Mısır ve İran Dışişleri Bakanları bir araya gelerek yayınladıkları ortak bildiri Irak'ın BM kararlarına uymasını istediler.

24 Ocak BDDK Pamukbank'ın ortaklık haklarıyla, yönetim ve denetimini eski sahiplerine iade etti. Bankaya aktarılan yaklaşık 2 milyar dolarlık kaynağın iade edilmesi için bankaya ttebligatta bulunacak.

25 Ocak Dünya Ekonomik formu çerçevesinde ABD Dışişleri Bakanı Powell, Davas'ta Başbakan Gül ve Erdoğan'la bir araya gelerek Irak'la ilgili zirve gerçekleştirdi.

26 Ocak İsrail tanklarla Gazze'ye girdi, 12 Filistin'li öldü, 100 kişi yaralandı.

27 Ocak Silah Denetçileri Irak'la ilgili raporlarını BM Güvenlik Konseyine sundular. Raporda Irak'ın yeterince işbirliği yapmadığı ve BM'ye yaptığı silah bildirimiminin eksik olduğu ifadesi yer aldı. Tunceli'nin Pülümür İlçesinde meydana gelen 6.5 büyüklüğündeki depremde 1 kişi yaşamını yitirdi.

28 Ocak Yüksek Planlama Kurulu 2003 yılı bütçesini 148 katrilyon olmasını benimsedi.

29 Ocak Cumhurbaşkanı Sezer Mali Barış Yasasını veto etti. Muhtemel Irak savaşı ile ilgili tartışmalar sürerken Türkiye Güneydoğu sınırındaki askeri birliklere teçhizat ve malzeme takviyesi kararı aldı.

30 Ocak İngiltere liderliğindeki 8 Avrupa Ülkesi, Irak savaşına itiraz eden Fransa ve Almanya'nın karşısında ABD'ye desteklerini açıkladılar. Dünyanın en büyük medya grubu ve internet sağlayıcısı AOL Tine Warner 100 milyar dolar zarar ettiğini açıkladı.

31 Ocak Dışişleri Bakanı Yaşar Yakış, Yunanistan Dışişleri Bakanı Yorgo Papandreu, İtalya dışişleri Bakanı Franco Frattini ve AB Komisyonu Üyesi Gunter Verheugen Ankara'da AB konusunda görüşmelerde bulundu. Afganistan'da bir otobüsün mayına çarpması sonucu 16 kişi öldü.